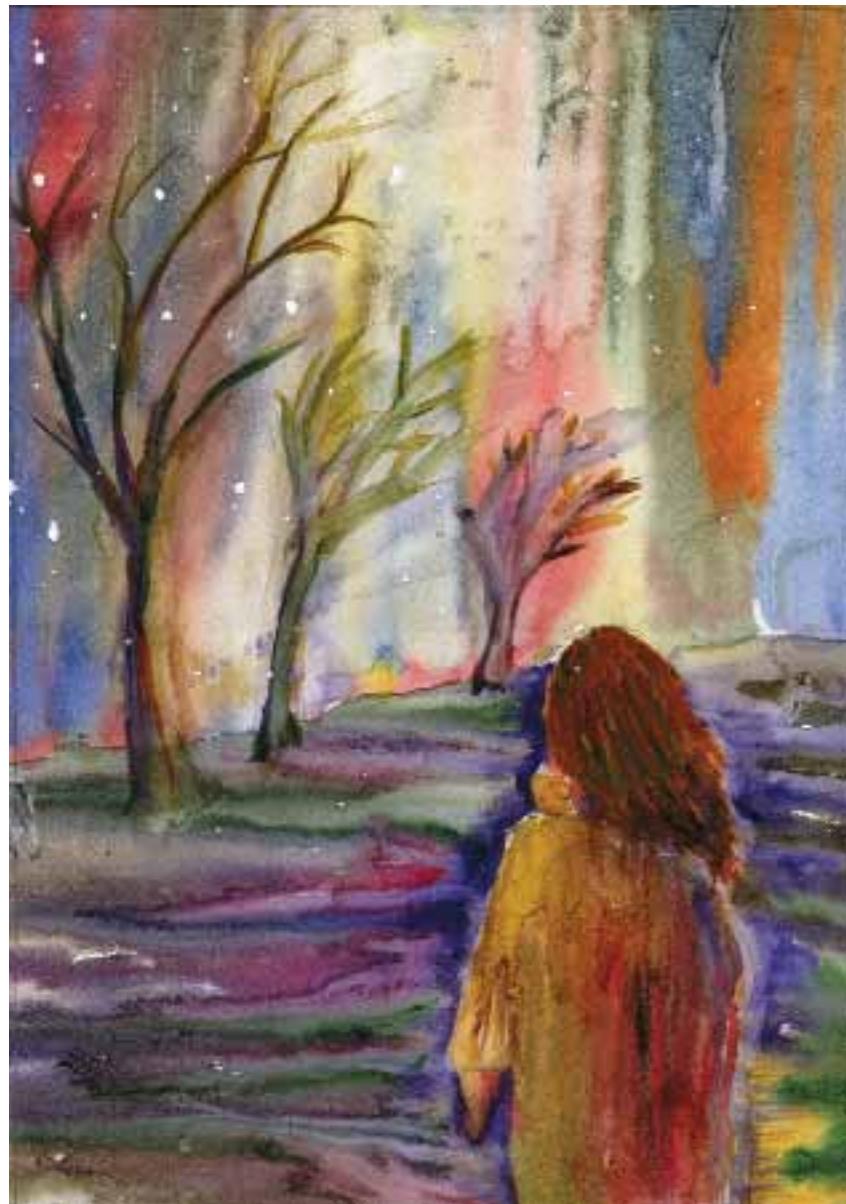

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

MAI CAD FULGI...

Cornelia SOFRONOVICI, 15 ani
L. T. Ion Creangă, Cimișlia

Te-aș înălța, te-aș iubi, te-aș visa...
Nu te-aș numai pentru-o viață,
Te-aș pentru o veșnicie.

pag. 1-5

Un artist trebuie să se dedice sincer și cu aceeași forță pe orice scenă a lumii, fie că e vorba de Viena, La Scala, Metropolitan, dar și de Opera din Chișinău, București – oriunde te duce viața trebuie să ții cont de scopul nobil pe care îl are meseria pe care o faci...

pag. 14, 15, 24

Am impresia că dacă uiți limba nativă, o uiți pe mama, uiți cel puțin trei sute de ani din istoria strămoșilor tăi, uiți propria proveniență.

pag. 16

Când unul dintre copii a mers pentru prima dată la școală, Lincoln a adresat o scrisoare profesorului fiului său, devenită faimoasă. „Învățați-l că e mult mai onorabil să eșueze decât să trișeze”...

pag. 28

**martie
3, 2017**

O, MAMĂ

O, mamă cât de dulce ești,
Câtă răbdare ai în tine,
Pe toți ne ierți și ne iubești,
Muncești ca să ne fie bine.
Te chinui pentru noi mereu,
Ne ierți și ne dai sfaturi bune.
Ne crești, chiar dacă-ti este greu,

Ne dai viață și un nume.
Iubești cu patimă și dor,
Ne ocrotești de cele rele,
Gândești din noapte până-n zori
Cum sămplinești visele mele.

Cristina OLEINIC, cl. a IX-a
Gimnaziul D. Roman, Drochia, Drochia

EMOȚII

Valerie TUDOR

Cheltuielile privind dreptul de
autor în acest număr au fost su-
portate de către Institutul Cultural
Român.

VIBRĂRI VERNALE

Cristina OLEINIC, cl. a IX-a (Drochia, Drochia).

Exces de cuvinte, locuri comune, descrieri fade.

Se cere mai mult discernământ, atenție la corectitudinea formulărilor și curaj artistic. Am ales pentru publicare câte un fragment din *Și viscoalea cu flori de tei și O, mamă*. Succes în continuare!

Mădălina BOSTAN, cl. a X-a (Colibași, Cahul), **Victoria SAVA**, 15 ani (Bardar, Ialoveni), **Tatiana BALAN**, cl. a IX-a (Slobozia, Ștefan-Vodă). Remarcăm îndrăzneala alegerii temelor și a realizării lor, formulările originale și turnurile neașteptate. Cu toate acestea însă, lucrările lasă de dorit. Reveniți la ele sau veniți cu ceva nou.

Se vede că iarna predispune mai mult spre meditații, limpeziri, asocieri și generalizări, adică spre discursul eseistic. Spunem aceasta, pornind de la numărul impunător de eseuri sosite la redacție.

Ruslana CABURGAN, 15 ani (Cioburciu, Ștefan-Vodă). Anotimpurile vietii e o idee mai veche pe care o abordezi cu brio, personalizând-o.

Rosa LUPAN (Colibași, Cahul). Frumoasă și inedită această *Iarnă de acasă!* Ingenuitatea și prospețimea expunerii ne fac să nu observăm carențele gramaticale și stilistice, dar nu te absolvă de ele.

Daniela GORGOS (Orhei). Am ales *Ce semnifică întunericul?* Este interesant felul tău de a te de-

tașa de subiect, de a-l lua în vizor și a propune multiple soluții. Așteptăm și alte lucrări.

Mirela ANTON, cl. a VII-a (Cobani, Glodeni). Cu toate că suntem în prag de primăvară, am fost captivați de *Iarba iernii*. Textul emană poezie și dragoste pentru universul descris.

Daniela SAVIN, cl. a VII-a (Văsieni, Telenești). Aveam rezerve față de eseul despre mamă, dar surplusul de suflet și cântărit mai mult decât carențele gramaticale.

Felicia ISTRATII, cl. a VI-a (Chișinău). Intuim despre ce vorbești. Dar, pentru ca textul să fie publicabil, e nevoie de decantare, limpezire și simplificare. Succes!

Lucrări interesante care mai necesită efort pentru a fi publicate ne-au trimis **Corneliu CORNEA**, cl. a V-a (Bumbăta, Ungheni), **Gabriela CRETU**, cl. a IX-a (Ciuciulea, Glodeni), **Diana GABOR**, 14 ani (Iezărenii Vechi, Sângerei) și **Crina ARAMĂ**, 13 ani (Negureni, Telenești).

Nu numim autorii cu lucrări ocazionale sau modeste, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

AGONIE

Astăzi, sunt egoista
Bolnavă de farmec divin,
Geloasa și nebuna
Pe care tu nu o ști.
Mă întorc agale
Pe drumul pietros.
Să fi fost tu altul
Eu alta nu aş fi fost.
Ești zbucium de taină
Și doină de leac.
M-ai aruncat în valuri
Topite de un veac.
Nu mai aştept alinare.
Tu ai o lună,
Eu caut un soare.
Peste tot – doar exasperare.
Strig, plâng și mă desfac în bucăți,
Nu pot să te simt aproape,
Nu pot să mă mai stăpânesc!

FERICIREA

Cu toții tindem spre a fi fericiți,
Dar ce înseamnă „n fine, fericire?
E faptul de-a iubi și-a fi iubiți?
S-avem de toate sau doar nemurire?

Fericirea e în lucruri mici,
În pașii oamenilor de rând.
Într-o pisică, un câine, un cricic,
Într-o bună faptă și-un bun gând.

Fericirea e în rouă,
În pom, în casă și în floare.
Fericită sunt când plouă,
Când inima dorește, arzătoare.

Să ai familie e-o mare fericire,
Să-nveți la școală, alături de colegi,
Să trăiești o poveste de iubire,
Să trăiești și viața s-o-nțelegi.

Fericirea e în stea și-n lună,
Un zămbet și-o privire bună,
În cer, când ochii mi-i ridic,
O rugăciune ca să zic.

Ruslana CABURGAN, cl. a IX-a
Cioburciu, Ștefan-Vodă

Elena PORUBIN, cl. a XI-a
Liceul Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău

PROMISIUNE

Cântă-mi noptile să adorm,
Cântă-mi din vioară,
Cântă-mi cu atâtă dor –
Rânile să nu mă doară.
Cuprinde-mă cu brațul tău,
Sărută-mă tacut,
Iar ochii muți și-ar spune tot,
Surâsu-mi căld și-a spune mult.
Ia-mi mâinile în mâna ta
Să îmi promite iară
Că veșnic somnul-mi vei veghea,
Cântându-mi din vioară.

Maria REVENCU, 17 ani
Cobani, Glodeni

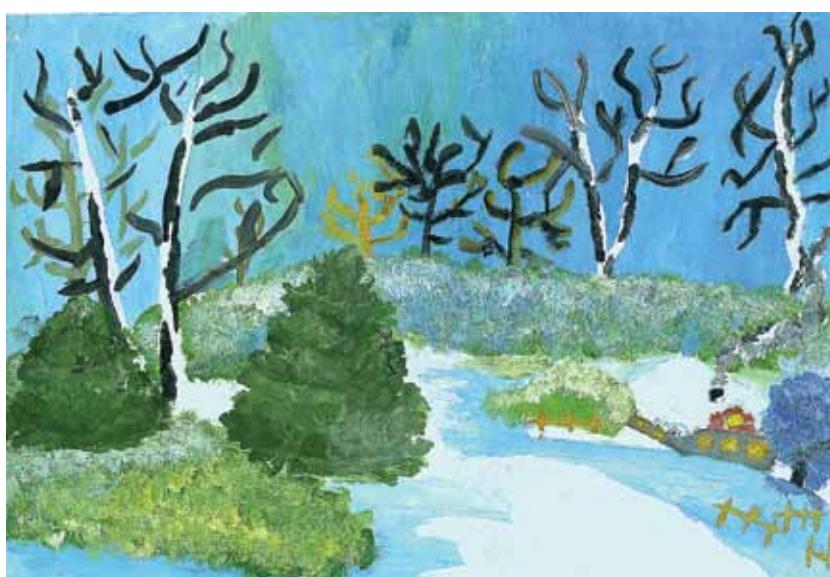

TESTAMENT

FIGURINE

Proiecția lucrurilor pe orizont
E rațiunea minții creațoare de
senzorial.
Răsună tunetul în toată pajiștea
Să văd oriunde linii, cercuri,
Văd pătrate, poligoane,
Aerul și el are formă.
Văd doar figuri – ecouri din povești,
Sunt figurine în orice colț al
lumii și,
Chiar de-aș încerca să schimb valută,
Duc doar imaginar cu caracter
nefuncțional.
Sensibilă panică de figurine,
Nimic nu schimbă cursul de viață
dătător.

Irina DIACONU, cl. a X-a
L. T. V. Alecsandri, Ungheni

Mihaela BORDIANU, cl. a VII-a
Școala de Arte Costești, Rășcani

PENTRU O VEȘNICIE

Te-aș zidi din cuvântu-mi,
Te-aș fura din lumea-ți monotonă,
Te-aș crea din lacrima-mi fierbinde,
Te-aș izola în universul slovei mele,
Te-aș încătușa cu iubire,
Te-aș arunca în temnița inimii
Si te-aș condamna pe viață.
Te-aș transformă în râsu-mi,
Te-aș deporta în fanteziile-mi,
Te-aș ține captiv pentru-un infinit de
infinituri,
Te-aș apuca de mâna și-aș
coase-o de-a mea,
Te-aș înălța, te-aș iubi, te-aș visa...
Nu te-aș numai pentru-o viață,
Te-aș pentru o veșnicie.

Marinela LUPUȘOR, 16 ani
Cobani, Glodeni

CÂND EȘTI SINGUR

Innul tăcerii netulburate se înalță de pretutindeni,
O absurdă teamă de viață mă tot cuprinde,
O teamă nebună îmi picură în suflet –
Teama aceea grozavă pe care o simți când ești singur...

Teamă ridicolă și veche –
O teamă stranie mă cuprinde încetul cu încetul.
Tăcere apăsătoare, încordată și uneori penibilă
...și-mi vine să sparg oglinda tăcerilor tale violene.

Mădălina PRIPĂ, 17 ani
Pelinia, Drochia

DISPARITIE

Felicia CERSAC, 9 ani
Școala de Arte Plastice N. Moisei, Sărătenii Vechi, Telenesti

PRIMĂVARA SUFLETULUI

Ești ființă care mereu mă așteaptă acasă, sufletul tău e gata oricând să-mi aline lacrimile, transformându-le în niște fluturași albi. Mama, un singur cuvânt, dar atâtea sentimente copleșitoare. Te iubesc pentru făptura ta senină și neobosită. Ai fost primul meu pilon în viață, prima mea prietenă adevărată. Mereu mă încurajezi să fac un pas încantător, să fiu cinstită și să fiu atentă la drumul vieții. M-ai învățat că cele mai frumoase flori cresc după mărăcini.

Parfumul tău e cel mai fin, dar, totuși, inconfundabil, petalele-ți sunt pale, dar emană o căldură care ar putea topi un Univers întreg. Câteodată îmi pare că ai forțe și calități supranaturale. Ești acel om care face legătura dintre cer și pământ pentru a te rugă să am cuget curat, iar în calea-mi mai puține greutăți. M-ai învățat să fac totul cu dragoste și dăruire de sine pentru a nu-mi fi pe urmă rușine de propriile fapte. Chiar și simpla ta privire îmi insuflă încredere în ziua de mâine. Nu-mi închipui existența fără tine, fără ca tu să fii în căsuță

noastră. Fără tine ea își pierde farmecul și culoarea. Pământul va deveni sterp, iar albastrul cerului – un tavan monocrom. Atunci cine o să-mi ureze „drum bun”, cine o să mă întrebe despre ziua de azi, despre greutăți și reușite? Cum să respir din aerul din care nu respiro tu? Cum să mănânc din pâinea care nu e coaptă de mâinile tale? Si cum oare să adorm când nu ești aproape? Ești oxigenul care întreține arderea dăinuirii mele și sculptorul care zidește cu bucăți din sine.

Câteodată drumurile vieții se contopesc în așa mod că e nevoie să pleci. Atunci când dorul mă mistuie, nu mă abțin și strâng la piept haina ta. În acele clipe parcă m-aș afla aproape de tine. Cuvintele sunt seci ca să-mi exprim dragostea mea. Mă închin ție și îți sărut mâinile trudite și chipul măreț. Vei fi veșnic rază mea de lumină, omul pentru care la orice vîrstă voi fi încă copil.

Tatiana BALAN, cl. a VIII-a
Slobozia, Ștefan-Vodă

CE SEMNIFICĂ ÎNTUNERICUL?

1. Parte din zi în care soarele dispare de pe cer?!
2. Momentul când s-a făcut pană de curent?!
3. Timpul în care te află în singurătate?!

Lista poate continua... Pentru fiecare dintre noi, întunericul are o altă versiune. Iată care este a mea.

Eram pe stradă. Când cineva m-a împins și am căzut. Am stat minimum 30 de secunde, am așteptat să mi se dea o mână de ajutor, dar zadarnic. În acea clipă, mi-am dat seama, că noi oamenii mai avem ceva comun cu animalele, nu am ajuns încă la nivelul de dezvoltare care să ne permită să scăpăm de mediocritate. Nu sesizăm faptul că zilnic facem lucruri sinistre, urlăm fără motiv la copii, colegi, parteneri, invidiem pe cei mai buni ca noi și încercăm să-i inducem în eroare pe cei care au nevoie de un simplu sfat. Așa faci și tu, uneori, nu?! Iar când cineva îți pune o astfel de întrebare, răspunzi sincer: „Așa fac toți, nu doar eu sunt de vină.”

Pornind de la această afirmație, putem constata că este una corectă, dar nu ar fi mai înțelept sau chiar mai frumos să răspunzi astfel: „Da, știu, am greșit, iartă-mă, îmi va fi o lecție pentru viitor”. Nu îți-ar fi mai plăcut să auzi fraza a doua, atunci când cineva a încercat să te negligeze sau poate te-a împins din greșală?! Cu acest răspuns, în mod sigur, vei putea să lași o urmă de zâmbet pe fața ta și poate nu ar mai fi atât de dureroasă căderea.

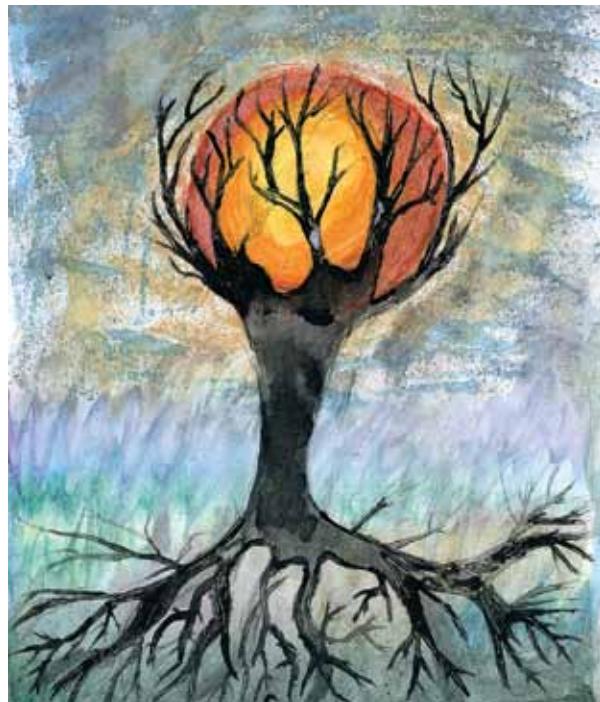
Cred că noi, oamenii, avem încă multe de învățat, dar cel mai important lucru este mai întâi să te înveți pe tine, să începi cu pași mici. Azi îți cer iertare, mâine discuți pe un ton mai scăzut, poimâine oferi un sfat persoanei care îl cere, iar săptămâna viitoare zâmbești tuturor oamenilor de pe stradă. Să ne molipsim unii de la alții, să ne învățăm reciproc și să ne acceptăm aşa cum suntem! Noi putem schimba lumea, o putem face mai bună, avem nevoie doar de ajutorul tău și atunci întunericul s-ar transforma în lumină.

Daniela GORGOS, cl. a X-a
L. T. O. Ghibu, Orhei

ÎNCEPUT DE ZI

Vasile VÎRLAN, cl. a IX-a
Centrul de Creăție pentru Copii Speranța, Soroca

ÎN BRAȚE

MAMA

Mama este icoana vieții căreia se cuvine să ne încinăm cu dragoste. Este o adiere caldă de vânt, că surâsul razelor de soare.

Mama... acest cuvânt, alcătuit numai din patru litere, conține atâtă bunătate, lumină, căldură. E suficient pentru a semăna dragostea pe pământ.

De multe ori uităm de mâinile ei calde și trudite, cele care coc pâine și cresc copiii. Uităm de ochii ei mari ca două ceruri. Și atunci mama rămâne singură ca un copac ce-și lasă fruntea, așteptând să se întoarcă pasarea la cuibul gol.

Dăruiți-vă că lumina astrului ceresc, dăruiți-vă aşa cum doar mama prin exemplul ei ne învață să facem.

Daniela SAVIN, cl. a VII-a
Văsieni, Telenești

CARTEA

Carteau este, după părerea mea, cel mai important lucru din viața omului, deoarece poate să-ți fie alături totă viața. Cartea îl ajută pe om oferindu-i informații. Cu ajutorul cărții am învățat să scriu și să citesc, mi-am îmbogățit vocabularul și m-am relaxat călătorind într-o lume fantastică și plină de aventuri.

Cartea ne ajută să avansăm și să obținem o anumită poziție socială. Omenirea a reușit să evolueze și să ajungă la tehnologiile de astăzi cu ajutorul cărților. Fă-

ră ele oamenilor nu le-ar fi fost accesibile diferite informații, și totul s-ar fi dezvoltat mai lent.

Un singur om nu le poate ști pe toate; unul e mai bun într-un domeniu, altul în altul, dar, studiind din cărți, fiecare își va da seamă unde a greșit și se va corecta.

În concluzie, cartea este cel mai bun prieten al omului și fără ea omenirea nu ar fi fost unde este astăzi.

Serghei MIRON, cl. a VI-a
Bocani, Fălești

CASA PĂRINTEASCĂ

Casa bătrânească avea două odăi mari, era veche și pe cât de mare, pe atât de întunecoasă. Podeaua era de mult nelustruită, peretii – înalți, goi, decorați cu tapet de culoarea lemnului, pe alocuri rupt, jupuit... Casa arăta părăsită, de la un colț spre altul se mai observau flori care, cu frumusețea lor, o decorau, iar pe sub streșini cântau rândunelele și cu glasul lor opreau uneori treacătorii. Într-un colț trist dansa un păianjen pe pânză să uluitoare.

Era o casă cu fețe triste de bătrâni, așteptând condamnări la moarte, știind că și lor le-a venit rândul să plece. Ei cu greu și

blândețe își aduceau aminte de casa părintească, era mai arătoasă, iar prin curte se auzeau glasuri de copilandri. Lătratul, mieunatul animalelor le aduceau o veselie a inimii. Cuptorul aburit la care se porăia bunica mirosea și pâine caldă, și mămăligă.

Casa era mai frumoasă, mai veselă, avea geamuri ca niște ochi care priveau măreția plaiului, dar... totul a trecut, tot ce-i mai bun a rămas în urmă. Acum este tristețe și chin, dar, totuși, în casa părintească ne simțim mai bine.

Maria BANARI, 14 ani
Cioburciu, Ștefan-Vodă

NOI CU NOI

Eugen PLĂMĂDEALĂ, cl. a IX-a
Gura Băcului, Anenii Noi

ADOLESCENTUL TIPIC

Adolescentul de azi, de totdeauna este o persoană care vede lumea cu ochii unui copil în dezvoltare, care nu știe ce vrea de la viață, crede în toate visurile și în realizarea lor. Face lucruri, dar nu se gândește la consecințe. Nu îi este frică să încerce lucruri noi, ceea ce câteodată îi joacă festă. Nu neg, sunt și dintr-aceia care se gândesc la ceea ce fac. Unii însă recurg la diferite chestii pentru a se integra într-un fel în lumea celor maturi: fumează, se droghează, ceea ce li se pare că le dă un aer de adult, se tatuază, acest lucru dându-le impresia că sunt la modă.

Bunicii știau ce e iubirea fără a căuta în DEX. Atunci se hrăneau cu multe cuvinte de suflet, acum însă folosim doar alimente pro-priu-zise. Înainte se grăbeau să ajute bătrâni, acum – să ajungă la net.

De ce lumea-i așa de rea? Nu pot să știu... De ce nu ne facem președinti sau poeti, sau actori, sau cântăreți? Acum ne facem hoți sau robi ce nu muncesc cu mintea, ci cu mâinile ca să-și câștige pâinea. Care-i viitorul nostru? Ce-o să fie mai departe? Oare noi vom mai ști carte?

Ana-Maria URBINELLI, cl. a IX-a
Cobani, Glodeni

Numai cine nu poate să iubească, îmbătrânește și moare.

George CĂLINESCU

EROII ZILELOR NOASTRE

CHESTIONAR

1. Cine sunt eroii zilelor noastre?

2. Cine sunt eroii tăi? De ce?

3. În ce postură eroică te vezi pe tine însuți?

4. Crezi că a ajuta un bătrân să traverseze strada sau a salva o rândunică poate fi considerată o faptă eroică?

5. Consideri că eroii pot fi atât pozitivi, cât și negativi?

6. E bine că eroii să fie anonimi?

7. Ce eroi literari te urmăresc? De ce?

8. Cine pot fi considerați eroii neamului?

9. Avem sau nu nevoie de eroi?

10. Crezi că unii eroi sunt preamăriți?

11. Cum comentezi fraza: *Eroii nu au înfățișare de erou. Înfățișarea de erou o au doar cei fricoși.*

(L. Landau)

CU REVISTA NOI TREC LA FAPTE

Chestionarul dedicat revistei NOI, publicat de-a lungul timpului în nr. 12, adică la trecerea dintre ani, a devenit o tradiție pentru redacția noastră. Sunt poate cele mai așteptate rânduri din partea voastră, dragi cititori. Din ele culegem nu doar cuvintele frumoase, dar, în primul rând, sugestiile privind calitatea lucrului pe care îl facem. Ce dorîți să descoperiți nou în paginile revistei și cum reușim să păstrăm relația extraordinară de prietenie împreună de ani buni – acestea sunt prioritățile noastre. Vă mulțumim pentru ocazia acestui dialog, pentru încredere, pentru inspirație și pentru viziunea inedită asupra revistei NOI. Senzația de împlinire v-o datorăm. Să creșteți frumos!

1. Citesc regulat revista NOI, dar colaborez mai mult prin intermediul concursurilor. Apreciez faptul că cei care scriu aici sunt sinceri.

3. Revista NOI m-a cucerit prin texte frumoase și prin diversitatea rubricilor.

4. De doi ani mă abonez la această publicație.

6. Aș dori să descopăr în paginile revistei noi recomandări de lectură valoasă.

12. În școală noastră există o legătură strânsă de prietenie cu NOI: biblioteca școlii se bucură de fiecare număr apărut, iar elevii de la noi participă la diferite concursuri găzduite de revistă.

**Maria PLUGARU, cl. a VI-a
Bardar, Ialoveni**

2. Cunosc această publicație pentru copii și adolescenți de doi ani și urmăresc rubricile ei cu mare interes.

5. Îmi place în mod deosebit rubrica *pauză de gândire*, unde copiii își pot expune opiniile privind anumite probleme.

7. Apelez frecvent la texte și imaginiile din paginile revistei NOI la ora de limba română.

8. Nu am deocamdată nici o lucrare publicată. Aș fi fericită și onorată să-mi văd numele în această revistă.

**Monica OSTACI, cl. a VI-a
Costuleni, Ungheni**

1. Între mine și publicația NOI este o relație de prietenie de care sunt mândră. Această revistă mă ajută să chibzuiesc și apoi să trec la fapte.

5. Toate rubricile pe care le descopăr aici sunt atractive.

8. De câteva ori mi-a apărut numele în paginile revistei NOI. Când s-a întâm-

Așteptăm răspunsurile voastre în decurs de 20 de zile de la apariția revistei. Autorii celor mai interesante răspunsuri la chestionar vor fi desemnați și premiați în numărul 12, 2017. Succes și inspirație să aveți!

plat pentru prima dată, m-au copleșit emoții de nedescris, chiar am fost socată.

**Andreea GOREACII, cl. a VII-a
Clocușna, Ocnița**

2. Bibliotecara din școală noastră m-a făcut cunoscută cu revista NOI. Tot ea m-a îndrumat să participe la concursurile inițiate de NOI. Îi mulțumesc pentru sfatul ei fără de pret.

3. Conținutul atractiv al publicației, rubricile și concursurile ingenioase pot captiva pe oricine, indiferent de vîrstă.

9. Particip la majoritatea concursurilor găzduite de NOI. Astfel, învăț din fiecare experiență.

**Emilia CIOCANU, cl. a VIII-a
Costuleni, Ungheni**

2. Acum un an, o verișoară a mea de la Fălești mi-a făcut cadou un abonament la revista NOI. Pentru anul acesta m-am abonat eu singură, făcându-i și verișoarei mele un abonament la NOI. Verișoara a zâmbit, spunându-mi că ea deja s-a abonat la revistă, iar abonamentul meu îl va dărui unei colege de clasă silitoare dintr-o familie vulnerabilă.

5. Rubricile mele preferate sunt *aventura cunoașterii, nimic altceva, dincolo de aparențe, pagina muzelor, drepturile mele, fii sănătos!* etc.

10. În timpul liber mai citesc *Literatura și arta și Jurnal de Chișinău*.

11. Învăț atât de la autorii adulți, cât și de la talentații și sărguinciosii elevi pe care i-am cunoscut din paginile acestei minunate reviste.

**Alina CREȚU, 15 ani
Bălți**

Nelea COGÂLNICEAN

Născută pe 4 mai 1995, Fundurii Vechi, Glodeni. Absolventă a Gimnaziului Teoretic din satul său natal (2011) și a Colegiului Pedagogic *Ion Creangă* din Bălți (2012-2016). În prezent este studentă la Universitatea de Stat *Alecu Russo* din Bălți, Facultatea de Drept și Științe Sociale, specialitatea *Istorie și educație civică*.

Publică în revista *NOI, Literatura și arta și. a.* Este prezentă în Antologia *NOI Cea mai frumoasă zi* (2016).

CAD PLOI

Ce straniu, pustiu și dur
Ei s-au despărțit,
Într-o clipă de mândrie
Doi străini au devenit.

Amintirile le pulsează-n vine,
Rânilor zilnic cresc,
Plângând cu lacrimi de iubire,
Suferind, altora le zâmbesc,

Sperând să fie fericiți,
Ținând de mâna pe altcineva –
La alt soare vor privi,
Sub alt cer vor visa!

Prefăcându-se că sunt împliniți,
Nu vor mai privi înapoi,
Pe când din ochii pustii
Neîncetat cad ploi.

ODĂ LUI EMINESCU

Ai fost doar unul pe pământ,
Luceafăr printre stele,
găsind frumosul în urât,
iar în rău – binele!

Unic și atât de singur,
în lume ai pășit,
iubire și lumină,
plecând ne-ai dăruit!

Unii, iubindu-te,
nuferi din creație îți culeg,
pe când alții
te critică, dar nu te înțeleg!

Tăcut, de sus trist privești
la rătăciții tăi copii
și calea ne-o veghezi,
în clipele pustii.

DRAGĂ MAMĂ

Te strâng la brațe, mamă,
Să-ți spun că te iubesc,
Alin mă încchin
În fața chipului îngeresc.

Îți sărut cu dor
Ochii ce plâng în năframă,
În fața ta îngenunchez,
Dulcea mea mamă!

DEȘTEPTARE

Ziua trece, noaptea vine,
Din această lume vom pleca,
Încetul cu încetul,
Totul se va uita...

Lăsând în urma noastră
Doar pietre pustii,
Pe care triști le-or strâng
Ai noștri copii...

Căci să înțelegem nu dorim,
Nimic cu noi nu o să luăm,
Iar zilnic sufletul
În mucegai îl transformăm!

CUVINTE NESPUSE

Sufletul mi-e tot mai trist,
Gândul mi-e tot mai zbuciumat,
Căci într-un nor al tăcerii
Ai înghețat...

Peste a mea iubire ninge neîncetat
Cu probleme și durere
Ce pictează în ochii tăi
Tăcere.

Tăcerea ta e numai spine,
De care zilnic mă rănesc...
Dragă, aş uita de tine,
Dar nu pot, nu, căci te iubesc!

DEPRESIE

Există zile...
în care singur vorbești,
în care nu mai știi cine ești,
în care urli de singurătate,
în care vezi doar nedreptate,
în care ochii îți sunt de scântei plini,
în care porții coroana cea de spini,
în care vezi cum viața trece,
în care devii tot mai rece,
în care simți cum iubirea moare,
în care strigi că te doare!

TE CAUT

Prințe mulțimi te cauți ca un hoiană,
Știind că totul e-n zadar,
Știind că de spini mă voi înțepă,
Ai clipele ce au fost cândva.

Bolnavă? Poate m-am îmbolnăvit!
Dependentă? S-au poate prea mult
am iubit!
Mândră? Poate, căci am tăcut
Atunci când toate tainele să-ți spun
am vrut!

Acum suntem doi străini, un suflet
eram cândva,
Mai aproape fiindu-mi cea mai
depărtată stea,
Fără tine totul e nimic,
Viața mi s-a transformat în circ.

Ne-am despărțit fără o lacrimă și
vârsa!
Mândră, nu am pășit în urma ta,
De aceea, știind că de spini o să mă
rănesc,
În altcineva te cauți, dar nu te
regăsesc.

Crina DURUGHEAN

Născută pe 19 septembrie 1997, Cubolta, Sângerei. Absolventă a L. T. Pan Halippa, din satul său natal. În prezent, studentă la Facultatea de Litere a Universității Al. Ioan Cuza din Iași, secția Literatură Universală și Comparată și Limba Franceză.

Debut editorial cu placheta de versuri *Vals pe tăiș*, Chișinău, 2015, semnată cu pseudonimul Crina Snegur. În 2017, sub același pseudonim, apare a doua plachetă de poezie *Captivă a zborului*.

Este prezentă în antologia *NOI Cea mai frumoasă zi* (2016).

CINE ȘTIE (?)

Cine știe pe unde e intrarea-n vid?
O tot căresc și-o caut
Și-am încercat s-o nasc, s-o plămădesc
Din primul rid al celei mai vii amintiri
Care mă amenință cu moartea ei
Și-a ultimilor zei,
Căci le-a băut cenușa.
Cine știe unde e ușă, fereastra sau zidul
Să-l plâng, să-l dobor,
Să-l rod sau să-l mor...
Să-mi arunc peste el ochii, singuri,
Și-n locul lor să-mi pun în frunte sămburi.
Să-mi trec, prin fisurile zidului,
Degetele mâinilor și,
Dacă nu apare vreun paznic,
Laptele, nenăscut, al sănilor,
Căci știu ce mă așteaptă.

Știe cineva pe unde e intrarea-n vid
Și cum să pierd drumul înapoi?

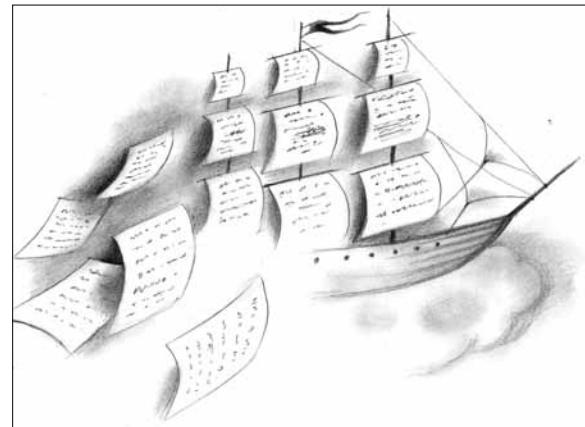
TÂRZIU

Mă-mbrac în toamnă și îmi curăț chipul
De umbrele ce nu au chipul tău.
Mi-e frig și mă întorc spre Dumnezeu
Pentru iertarea tristei mele rochii.

În piept îmi urlă hoardele de muguri
Și frunza îmi presimte dezgolirea.
Mi-e dor de îngeri, care-mi vor strivirea
Când stau și-ascult orchestrele de struguri.

În palme port inele și eresuri
Mi-e toamnă și mi-s genele cărunte.
Sărutul tău mi-e dulce, copt pe frunte
Și totul naște alte înțelesuri.

Pe tine toate-acesta te-ntristează...
Îmbracă toamna și mă ia de mâna.
Amurgul e-o amiază mai bătrână,
Deci bună seara, dragul meu, e-amiază.

Violeta ZABULICĂ

VISUL CĂLĂTORULUI

Corabia mea plutește întoarsă
Pe cer și sper
Că îngerii, care-o duc ca pe-un capac
De sicriu
Nu vor arde cu lumina lor pânza
Pătată de soare, nuntită de mare...
Pânza
Pe care mi-i dor să scriu.

(IN)CONTESTAȚII

Nu vei putea vreodată să dispari!
Te-am răsădit în imne și-acatiste.
Ne-am îndrăgit în timpurile tari
Și ne iubim în vremurile triste.

Nu vei putea vreodată să mă lași!
Nici dacă mă strivești sub spinii pleoapei,
Căci eu mă nasc din urma ta de pași
Și dorm sau mor doar în oglinda apei.

Nu vei putea vreodată să mă uiți,
Căci pot să-mi scot aripa dintre coaste
Ca un cuțit, și-apoi să zbor în munți
Să spintec pentru tine zări albastre.

Nu voi putea vreodată să te scot
Din inimă, atâtă timp, cât bate.

CEARTA CA LIMPEZIRE

Conflictele mici sau mai mari apar la un moment dat în viața fiecărui om. Însă se zice că o ceartă îi poate uni pe doi oameni. Chiar dacă aduc, uneori, la suprafață lucruri despre care până atunci nu au fost conștienți de ele, certurile îi pot apropi și împrietenii. Deci, cearta este un fel de comunicare în contradictoriu, care însă poate să se termine fără efecte negative. Pentru ca rezultatul să fie unul pozitiv, partenerii situației de conflict sau noi, cei care asistăm, trebuie să găsim soluții pe potrivă. Cum reacționează în timpul unui conflict între două persoane, ne spun elevii de la Gimnaziul din Ghetova, Orhei.

Liliana MALECA, cl. a VIII-a:
În momentul unei neînțelegeri între colegii noștri, primul lucru pe care îl fac e să cer ajutorul dirigintei, pentru că cearta lor să nu evolueze în ceva mai grav.

Marinela BUGA, cl. a VIII-a:
Când se ceartă doi colegi, mă simt sigură pe mine, chiar dacă sunt fată, mă implic pentru a-i despărții, sfătuindu-i că fiecare să se ducă în drumul său.

Mădălina GARȘTEA, cl. a VIII-a:
În cazul unui conflict între pri-

teni sau colegi, încerc să aflu cauza și să le sugerez să se împace singuri, ca să nu fim nevoiți să chemăm pe cineva din administrație.

Andreea CEBAN, cl. a VII-a:
Venim în ajutorul lor și le explicăm că nu e bine să se certe. Dacă nu ne reușește, chemăm un profesor.

Victor GARȘTEA, cl. a VIII-a:
Nu-mi plac situațiile de conflict. În astfel de momente mă simt foarte trist și plec de acolo.

Marcel TIMUŞ, cl. a VI-a: Cei care se ceartă trebuie să-și soluționeze singuri problemele. Astfel, și în viitor vor putea să iasă din orice situație dificilă.

Ana-Maria MOLDOVANU, cl. a VI-a: Încerc să fiu calmă, să stau cât mai departe, să nu fiu lovită. Mai ales că ei pot fi foarte nervoși în acel moment.

**Pentru NOI – Olesea COSOI
Ghetova, Orhei**

CHEIȚA SUFLETULUI

Relația dintre profesor și elev este asemănătoare celei dintre părinți și copii. Elevul trebuie să-și respecte profesorul. Iar profesorul trebuie să fie atent, empatic și să cibă capacitatea să-i asculte pe toți elevii. Un grup de elevi de la Gimnaziul *D. Cantemir* din Măndrești, Telenești, ne-au povestit cum ar trebui să fie o comunicare eficientă și armonioasă cu profesorii.

Ion ȚARELEA, 13 ani: Pentru că elevii să cibă o comunicare eficientă cu profesorii, trebuie să-și respecte obligațiile. Iar profesorii trebuie să vorbească liniștit, chiar și cu cei mai puțin cuminți. Să nu aplice forță.

Alina BLAJĂ, 14 ani: Cel mai important aspect pentru o relație armonioasă este predarea unui material ce ne-ar stimula interesul pentru studiere.

Mădălina BOSII, 13 ani: Pentru a fi prieteni cu profesorii trebuie să ne pregătim de ore, să fim activi, ascultători, să participăm la concursuri, să frecvențăm cercuri de creație, lectură, sport și altele.

Ana-Maria CARAUŞ, 14 ani: Între profesori și elevi trebuie să fie o stimă reciprocă, atât unii, cât și alții ascultând propunerile și ideile emise și încercând să le înțeleagă.

Ecaterina MUŞET, 13 ani: Eu cred că elevii ar trebui să învețe sărguincios. Profesorii ar trebui căteodată să se pună în locul copilului care nu a putut înțelege sau răspunde la întrebările formulate, nu doar să deschidă catalogul și să dea o notă rea. Așa ne-am înțelege mai bine.

Valeriu FLUERARU, 14 ani: Ar trebui ca în fiecare clasă să predomină înțelegerea și bună-voință între elevi și profesori.

Teodora GHEORGHIȚĂ, 14 ani: Comunicarea, încrederea și înțelegerea ne va salva. Elevii sunt dispuși să comunice deschis, iar fiecare cuvânt să cibă la mijloc „cheița” sufletului. E nevoie să cunoaștem bunele maniere și valorile omenești, că o relație să se mențină și să prospere.

Nina-Corina NASTAS, 14 ani: Profesorul trebuie să stârnească admirarea ca elevul să aștepte cu drag lectura următoare. Relațiile dintre ei trebuie să fie prietenioase, binevoitoare, dar și serioase, nicidcum dușmănoase.

**Pentru NOI – Cristina VIZITIU
Măndrești, Telenești**

ORE DE SUFLET

Contribuția activităților extrașcolare la dezvoltarea personalității elevilor este de neprețuit. Prin acestea, educația urmărește să cultive și să identifice talente, aptitudini, disciplină, gândire logică, stimularea unui comportament creativ, completându-se astfel procesul de învățare. Cum își valorifică timpul liber într-un mod plăcut și util, transformându-l într-o sursă educațională cu un impact major în formarea lor, aflăm de la elevii din clasa a VIII-a și a IX-a de la Liceul Teoretic Sculeni, Ungheni.

Aculina GOLUȚĂ, cl. a IX-a:
Practic orele de pian la Școala de Arte din satul nostru, dar mi-ă dorî să frecventez și orele de baschet, astfel echilibrând momentele de recreație.

Anastasia IARMOLOVICI, cl. a VIII-a: Doresc să-mi dezvolt abilitățile în pictură și sper că pasiunea mea de a fotografia m-ar putea ajuta. Aș vrea să însușesc limba engleză la un nivel avansat.

Valeria VISCUN, cl. a VIII-a: Am în vizor olimpiada de matematică și sportul. Îmi plac calculele și problemele, iar sportul întregește lista mea de priorități, fiindcă este temelia sănătății.

Valeria CUȘCA, cl. a IX-a: Îmi place să dansez. Aș opta

pentru un curs de dans. De asemenea, scriu poezii, eseuri, astfel înțelegându-mi mai bine stările sufletești. Îmi propun chiar să colaborez cu vreo revistă, să mă antrenez în proiecte și concursuri variate. Fructificarea talentelor personale trebuie cultivată de timpuriu.

Cristian DOMNIȘOR, cl. a VIII-a: Baschetul rămâne în topul preferințelor mele – am început antrenamentele din clasa a patra și îmi place din ce în ce mai mult.

Eugenia RAILIANU, cl. a IX-a: Cine oare nu și-ar dori să meargă la înot? Din păcate, nu avem posibilitatea să construim un bazin pe teritoriul școlii.

Ina MOGORLEANU, cl. a IX-a: Practic atletismul. Aceasta contri-

buie la dezvoltarea mușchilor care sunt în creștere. Iar dacă te aventurezi să participe la competiții, te poți alege și cu premii.

Corina VAHNOVAN, cl. a IX-a: Cu mare plăcere am urmat cursurile școlii de pictură, unde am aflat lucruri curioase din istoria artei și am dat frâu liber imaginației pictând.

Nona GALIȚ, cl. a IX-a: Aș urma cursurile de educație tehnologică, și anume bucătăria de acasă, deoarece mâncarea sănătoasă și gătită cu plăcere decorează orice casă. Nu-mi scapă nici educația ecologică, deoarece un mediu curat și protejat va face să ne dezvoltăm armonios.

Pentru NOI – Daniela CODREANU Sculeni, Ungheni

numai pentru noi

Dragi cititori, numiți interpreți de muzică populară din Republica Moldova din imaginile clăturate. Primilor trei care ne vor trimite răspunsul corect redacția le va oferi volumul *Arta muzicală din Republica Moldova*, Editura Grafema Libris. Donator: Academia de Științe a Republicii Moldova (Institutul Patrimoniului Cultural) și câte un CD ce conține un ciclu de emisiuni ECOMONITOR, realizate de către Radio Vocea Basarabiei în colaborare cu Ministerul Mediului al Republicii Moldova cu sprijinul Fondului Ecologic Național. Câștigătorii vor fi desemnați în nr. 6, 2017.

Am primit mai multe scrisori cu răspunsul corect la concursul din nr. 12, 2016, dar primii trei au fost Daniel-Vincentiu MARTINIUC, Singureni, Râșcani; Maria PLUGARU, Bardar, Ialoveni și Corina BULAT, Edinet.

Premiu – *Albumul de familie al Parteneriatului Estic* – vă așteaptă la redacție. Felicitări!

Răspunsul corect este următorul: Afrodita, Apolo, Atena, Demetra, Zeus, Dionysos, Poseidon, Artemis.

NOI NOI NOI
NOI NOI NOI NOI

Rubrică susținută de Ion MELNICIUC, doctor în filologie, conferențiar universitar

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a VI-a

I. În limba română unele cuvinte se scriu, de regulă, cu literă mică, dar, în anumite contexte – cu literă mare. De exemplu: Am cumpărat un hectar de **pământ**. Dar: Noi locuim pe **planeta Pământ**. Dați 5 exemple (diferite) de acest fel.

II. Identificați greșelile comise și propuneți variantele corecte.

1) Cele 109 de autobuze școlare au ajuns la destinație.

2) Ne apropiem spre finele concursului.

3) Jucătorii lui „Zimbru” au câștigat partida.

4) Și școlițele mici sper să nu aibă deficit de buget.

5) Doamna ministră a promis să asigure școlile cu manuale.

III. Baza figurilor de stil este sensul figurat al cuvântului, antrenat într-o asociere metaforică a două noțiuni. Asocierea presupune neapărat un suport logic, adică niște trăsături comune ale obiectelor comparate. Despre un Tânăr voinic zicem că e *înalț ca un brad*, nu că un *plop*, că un *salcâm*, că un *mesteacân*, căci *brăduł* e cel mai drept și mai înalt dintre copaci. În plus, e *veșnic verde*. Iar verdele, se știe, simbolizează tinerețea, voinicia.

Pornind de la această realitate, încercați să explicați de ce spunem *soarele zâmbeste*, dar nu putem spune *luna zâmbeste*; *pământul abursește ca o pâine*, dar nu că un *colac*, că o *plăcintă*? Căutați suportul logic.

IV. Scrieți un microeseu (0,5 pag.) în limbaj artistic, intitulat *Ce frumoasă este viața!*

Răspunsurile sunt așteptate în decurs de 20 de zile de la apariția revistei. Vă dorim succes!

Răspunsurile corecte la etapa a III-a:

I. 1) Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă...

(M. Eminescu)

2) Si unde erau doi, eu eram al treilea.

3) A fost război.

Ecoul lui și-acum mai este viu.

(Gr. Vieru)

4) Cine seamănă vânt culege furtună.

5) A sosit toamna.

II. 1) Ce visuri ai pentru vacanță?
2) Cum era dl profesor ca om?
3) Anul acesta vom avea o iarnă geroasă.
4) Farmaciștilor incorecți li se vor retrage licențele.
5) Camera de lucat vederi din centrul orașului nu mai funcționează.

III. M. Eminescu: 1) *Sărmanul Dionis*; 2) *Geniul pustiu*. Poate fi: *Cezara*.

V. Alecsandri: 1) *Buchetiera de la Florența*; 2) *Istoria unui galbin*; 3) *Balta Albă*. Pot fi și altele.

IV. MI-E DOR DE-O IARNĂ DE POVESTE

Vraja noptii își pierde farmecul și o cortină de ceată se ivește. E dimineață...

Cu timiditate și fiori! Strălucitorii fulgi cad peste oraș, acoperindu-l încet cu o plăpumă albă și rece. Ninge atât de frumos, încât hora steluțelor reci de zăpadă parcă mă cheamă într-un joc al amintirilor, al trăirilor ce îmi inundă sufletul cu melancolie, teamă, dor, fericire... Astfel constientizez că mi-e dor de-o iarnă de poveste. Mi-e dor de un miracol ce ar deschide sufletele tuturor oamenilor și i-ar face mai binevoitori. E un univers rece în jur, însă căld în inimile fiecăruia.

E iarnă, e feerie, e sărbătoare... Misterul albului încărat se reflectă în lumea interioară a oamenilor, transpunându-i în magia basmului de iarnă.

Alina PLESCO
Orhei

Rezultatele etapei a III-a:

38 de puncte și acumulat: Daniela MICLEU-ȘANU (10,8,10,10), Micleușeni, Strășeni.

37 de puncte: Mihaela DODI (9,8,10,10), Orhei; Olga CIRLIG (10,8,10,9), Corjova, Criuleni.

36 de puncte: Alina PLESCO (10,8,8,10), Orhei.

35 de puncte: Valeria MINCIUNĂ (10,8,8,9), Corjova, Criuleni; Maria PLUGARU (8,8,10,9), Bardar, Ialoveni; Maria JARDAN (10,8,10,7), Io-nela JARDAN (7,8,10,10), Lozova, Strășeni.

34 de puncte: Emilia CIOCANU (10,6,10,8), Costuleni, Ungheni; Nadina DANAILĂ (6,8,10,10), Lozova, Strășeni; Alexandrina BATRINCEA (8,6,10,10), Holercani, Dubăsari.

33 de puncte: Mihaela TALPĂ (8,8,8,9), Bălănești, Nisporeni; Ludmila VALEANU (8,6,10,9), Nisporeni; Livia SIRBU (10,4,10,9), Nucăreni, Telenești; Alina COLBASIUC (9,6,10,8), Cobani, Glodeni.

31 de puncte: Andreea PANFILII (10,2,10,9), Holercani, Dubăsari.

30 de puncte: Cătălina DAVID (8,6,8,8), Victoria SAVA (7,6,10,7), Bardar, Ialoveni; Livia CĂTAN (7,4,10,9), Susleni, Orhei.

29 de puncte: Ecaterina POPUȘOI (9,2,9,9), Holercani, Dubăsari.

28 de puncte: Ecaterina HERTA (10,2,10,6), Bardar, Ialoveni; Diana GABOR (5,5,10,8), Iezărenii Vechi, Sângerei.

27 de puncte: Marinela LUPUȘOR (9,0,10,8), Cobani, Glodeni.

26 de puncte: Alina LUCHIȚA (10,6,10,0), Bardar, Ialoveni.

24 de puncte: Nicoleta VÎLCU (0,6,10,8), Ulmu, Ialoveni.

22 de puncte: Mihaela PLUGARU (8,6,0,8), Bardar, Ialoveni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 22 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a VI-a

1. Care nevertebrate saproxilice au rolul de indicator al stării pădurilor seculare? Explicați acest fenomen.

2. Explicați noțiunea de plante invazive și exemplificați. Descrieți rolul biologic al acestor specii.

3. Ce sunt biofiltrele? Ce se urmărește prin folosirea lor?

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a III-a:

1. Grija față de progenituri este cunoscută și bine conturată în seria animală, dar cu specificații deosebite și cu totul aparte în lumea păsărilor. Este bine cunoscut faptul că aranjarea locului pentru cuibărit și perpetuarea speciilor la păsări constituie aproximativ 85% din activitatea pe care o desfășoară pe parcursul perioadei diurne. În consecință, pentru îngrijirea puilor, părinții manifestă un comportament parental cu referiri deosebite, ce amintesc de activități simple din viața lor (hrănirea și apărarea puilor, toaletarea și aruncarea excrementelor din cuib etc.).

Reflexul de hrănire a puilor la părinții de păsărele cântătoare mici (lăcări, silvii, fâșe, codobaturi etc.) este menținut și intensificat de sunetele produse de pui ca răspuns la cele percepute de la păsările adulte. Femela sau masculul, de asemenea, produc sunete scurte, surde, putem vorbi despre o comunicare sonoră. Un alt factor determinant pentru reflexul de hrănire a puiului de cuc este ciocul larg deschis și culoarea portocaliu-intensă a căvității bucale a puiului.

Puiul de cuc, fiind mult mai mare (2 grame are la ecloziune și ajunge la peste 100 de grame când pleacă din cuib) decât părinții adoptivi, are nevoie de foarte multă hrana pe care ei nu ar fi în stare să i-o asigure în cazul când ar trebui să hrănească și 5-6 pui proprii.

Părinții adoptivi sunt orbiti de „imaginea” ciocului deschis continuu și se află în permanență în căutarea hranei, ei pot aduce hrana la cuib de circa 250-400 de ori pe zi.

2. Fosilă vie este un termen folosit pentru speciiile actuale vîi rămășițe ale unor grupuri mai ample și care au o existență de câteva milioane de ani, fiind cunoscute mai ales datorită numeroaselor fosile descoperite. Aceste fosile vîi ne conduc într-o călătorie în timp de-a lungul a milioane de ani din istoria Pământului. Dintre gimnosperme – specii fosile sunt următoarele: I. *Cycas revoluta* este una dintre cele mai primitive plante care se înmulțesc

prin semințe. Cycas este una dintre cele mai populare plante ornamentale, având un trunchi neregulat și cu frunze penate. Conurile ei arată originea plantei din vechile plante din Mezozoic, fiind considerată o fosilă vie. Cycas este o plantă înrudită cu coniferele și Ginko, schimbându-se foarte puțin în ultimele 200 de milioane de ani. Specii de Cycas se găsesc prezentindeni în lume, dar originea plantei este în Orientul Îndepărtat și a fost folosită ca plantă de grădină sau cultivată în ghivece de secole. Cycas are un trunchi cu creștere verticală, cu un diametru între 2,5 și 30 cm, care are în partea superioară un mănușchi circular de frunze penate.

II. *Ginkgo biloba* – arborele-pagodelor, reprezentat de o singură specie, este o adevărată „fosilă vie” (în perioada Jurasicului și a Cretacicului era foarte răspândit). Ajunge la maturitate la vîrstă de treizeci de ani, până atunci semințele sale nefiind diferențiate. Florile sale sunt unisexuate: cele bărbătești sub formă de ciorchine, iar cele femeiești prezintă două ovule nude; sămânța are un strat cărnos pe din afară și dur în interior. În prezent sunt răspândite în sud-estul Asiei, fiind întâlnite numai în parcuri.

Din cadrul acestei grupe s-a păstrat un alt străbun prețios, despre care se credea că a dispărut în urmă cu 20 de milioane de ani: strămoșul arborelui-mamut, *Metasequoia fossilis*, descoperit în pădurile virgine din China Centrală. Un alt conifer-fosilă este chiparosul de baltă (*Taxodium distichum*), care în era terțiară ocupa o bună parte a emisferei nordice. Actual, aria lui de răspândire este limitată în Mexic și sud-estul SUA, are înălțimea de 50 m, circumferința de 33 m și vîrstă de circa 2000 de ani.

3. În Delta Dunării trăiesc multe specii de stârci în colonii mixte, dar care nu vin în concurență unele cu altele, nu intră în competiție pentru hrana, așa încât pot conviețui nestingherite, deoarece aceste specii au nișe ecologice diferite. De exemplu, egreța mare sau stârcul alb își procură hrana mai în largul apei, stârcul cenușiu – mai în stufăriș și se hrănesc cu pești, amfibieni, mamifere mici și păsări. Vânează în apă mică, așteaptă nemîscat și își urmărește prada pe care o străpunge cu ciocul ascuțit. Stârcul roșu are o predilecție pentru insecte, broaște, șopârle, șoareci și se hrănește în băltile cu apă mică bogate în plante acvatice de suprafață; stârcul de noapte își caută hrana (pești, insecte, larve, mormoloci, lipitori etc.) în locuri mai mlăștinoase. Stârcul pitic și buhaiul-de-baltă se hrănesc și se cuibăresc în stufărișurile dese.

Continuare în pag. 25

VOCEA MI-A CROIT DESTINUL

DE VORBĂ CU SOPRANA VALENTINA NAFORNIȚA

Cântăreața de operă s-a născut în anul 1987 la Cuhnești, Glodeni. A studiat trei ani la Colegiul de Muzică „Șt. Neagă” din Chișinău (2006), apoi la Universitatea Națională de Muzică București cu sopranele Maria Slătinaru-Nistor (studiile de licență) și Eleonora Enăchescu (studiile de master). Soprana este solistă la Opera Națională București și la Opera de Stat din Viena. Câștigătoare a ediției din 2011 a concursului *BBC Cardiff*

Singer of the World; premiul *Esordienti* (*Tineri la început de carieră*), la cea de-a LXII-a ediție a Concursului Anual pentru Tineri Artiști de Operă și premiul de excelență la concursul *Trofeul Ion Dacian*, București.

A debutat în 2012 la Teatrul de Operă din Milano în spectacolul *Rigoletto* de G. Verdi (rolul Gildei) și în rolul Musetta din opera *Boema* de G. Puccini, sub bagheta directorului muzical Franz Welser-Möst. În 2013 ne bucură cu *Marzelline* în *Fidelio* la Opera din Lyon la Festivalul din Edinburgh, apoi cu alte roluri de excepție la Staatsoper Unter den Linden Berlin și la Bayerische Staatsoper din München, în 2014 – rolul Zerlinei în *Don Giovanni* la Festivalul Mozart din Salzburg. În anul 2013 are prima seară de lieduri la Wiener Musikverein. Tot în acest an, alături de orchestra BBC are un turneu de proporții în China. La festivalul *George Enescu* (2015) interpretează cele șapte lieduri pe versuri de Clément Marot cu Filarmonica din Viena. În 2015 i se decernează Premiul Național al Republicii Moldova.

— Aveți în palmares premii prestigioase, printre care și *BBC Cardiff Singer of the World*, adică cea mai bună voce din lume... la doar 24 de ani... Cum V-a schimbat viața și cariera acest premiu?

— Am fost încurajată să mă înscrui în competiția celor mai bune voci din lume fără a avea mari speranțe pentru a intra în posesia trofeului mult râvnit, în condițiile în care, de foarte mult timp, nu mai strălucise pe grandioasa scenă vreo voce din România. „Poți să mergi. Nu te costă nimic”, mi-a spus profesorul care m-a sfătuit să merg la acest concurs. Așa a început povestea mea de vis: am cunoscut foarte multe personalități din muzica clasică (voci, dirijori, impresari) de la care ai atâtdea de învățat...

Fotografie din arhiva personală

Cât privește pregătirea pentru *Cardiff*, a fost una foarte stresantă. Auzind în anii de studii despre marii artiști care la început de carieră se învredniceau de acest trofeu și de impactul lui asupra evenimentelor ce aveau loc în cariera acestora, am luat șansa de a participa drept o mare onoare și responsabilitate. Mereu studiam; chiar nu puteam dormi, gândul meu zburând la emoțiile de pe scenă de acolo. Prezența numă-

rului impunător de spectatori din sală, dar și a celor din fața ecranelor, juriul de mare clasă, orchestra de valoare fac ca emoțiile să plutească în aer încă dinaintea concursului. Recunosc însă, emoțiile mele au venit după concurs, după ce fusesem declarată câștigătoare. Nu cred că am trăit ceva asemănător vreodată. Ritmul în care s-au derulat evenimentele din viața mea s-a accelerat, acest trofeu obligându-mă în cel mai frumos mod să evoluez.

— Cum ați reacționat când v-ați auzit numele la premiere?

— Mai întâi am luat premiul simpatia publicului, care a completat magia acelei seri. Eram atât de fericită și mă relaxasem complet. În capul meu sună numele unui alt concurent, așteptând prezentatorii să-l rostească. Am rămas fără cuvinte când am auzit „Valentina Nafornita”, crezând că e o eroare la mijloc. Nici nu avusesem putere să zâmbesc, fiind luată prin surprindere, în special, pentru că niciodată în cei 28 de ani din istoria concursului premiul publicului nu a coincis cu premiul oferit și de juriu. Este esențial să te placă publicul, deoarece cânti pentru el, lor te dăruiești. Nu m-am așteptat să am ocazia să particip la acest concurs, darămîte să câștig. Nu-mi puteam imagina cum e să cânti pe aceeași scenă pe care au pășit cele mai frumoase voci de-a lungul timpului.

— Vă mai amintiți cine a făcut parte din juriul de atunci?

— Președinte al comisiei a fost Dame Kiri Te Kanawa, o mare soprână pe care o voi admira mereu, Dennis O'Neill, Lorenzo Mariani și alte personalități. Marilyn Horne, celebră mezzosoprână din America după prima etapă a concursului s-a apropiat de mine și mi-a spus: „Ai o voce foarte frumoasă și trebuie să faci belcanto”, menționând timbrul meu și maniera interpretativă. Mesajul ei m-a impresionat și mi-a dat aripi.

— Care au fost primele Dvs. impresii despre *Opera de la Viena*? Ce înseamnă să cântă la Teatrul La Scala?

— Visul fiecărui solist este să ajungă acolo. Iar când ajungi, simți o mare responsabilitate. Vienezii sunt severi când vine vorba de repertoriul german, cunoscând acest fond foarte bine. Același lucru se întâmplă și la Teatrul La Scala cu repertoriul italian. Și cu mine a fost la fel, cu atât mai mult cu cât era vorba despre Verdi, care a debutat la Teatrul La Scala. Trebuie să recunoști că nu mă gândisem la aceasta, probabil, mi-ar fi răpit din pregătire. Știam doar că trebuie să mă prezint la cel mai înalt nivel și să fac față stresului, să mă îngrijesc de personajul pe care îl aduc în scenă. Iar la capitolul voce intuiam că nu trebuie să risc, ci să rămân cu picioarele pe pământ, fără a încerca să fac mai mult decât mi-a fost dat.

Teatrul de acolo e de vis, are o acustică impresionantă, specialiști pe măsură, orchestră, pianisti, dirijori, soliști de operă cu renume internațional. Iar toate acestea la un loc te obligă să fii la înălțimea lor.

— Vocea Dvs. s-a făcut cunoscută acasă abia după succesele pe care le-ați obținut în străinătate. Nu V-a supărat acest lucru?

— Ideea că vocile românești se aud mai bine din străinătate mă face să muncesc cu aceeași intensitate pe orice scenă. Aceasta e cursul vieții, acestea sunt şansele. Un artist trebuie să se dedice sincer și cu aceeași forță pe orice scenă și lumii, fie că e vorba de Viena, La Scala, Metropolitan, dar și de Opera din Chișinău, București – oriunde te duce viața trebuie să ții cont de scopul nobil pe care îl are meseria pe care o faci și că nu ai dreptul să trișezi în fața celor care vin să caute frumosul, liniștea și poate să se regăsească. O fi, probabil, altă problemă la mijloc: publicul care apreciază artistul aici și acolo. În rest, unii ajung pe scene mari, fiindu-le sortit acest drum, muncind și visând deopotrivă.

— Când ați stabilit primul contact cu muzica de operă?

— Mama spune că mai întâi am început să cânt și apoi să vorbesc. De mică nu am avut un contact direct cu lumea muzicii clasice, nu am mers la spectacole de acest gen, dar pe la patru ani urmăream la televizor spectacolele de operă și balet cu prima-dona operei naționale Maria Bieșu. Habar nu aveam ce este opera sau baletul, dar era foarte interesant să le urmăresc, era ca o magie care mă răpea de la toate. Studiul muzicii l-am început cu vioara, pe care am studiat-o vreo zece ani, făcând în paralel dans, cor, taraf. Am avut norocul ca părintii mei să-mi observe talentul și să mă încurajeze în condițiile grele pentru acele vremuri. Nu pot spune că am avut un mentor la început de drum în acest sens, am descoperit instinctiv de una singură această cale.

Primul meu contact propriu-zis cu muzica de operă s-a produs mult mai târziu, pe la vreo 16 ani, la Colegiul Național de Muzică din Chișinău. Am mers acolo, de fapt, să studiez disciplina canto și muzica ușoară, care însă nu figurau în listele disciplinelor. Aveam de ales între dirijat coral, operă sau

canto popular. Era și o secție de canto clasic, adică alt stil, altă abordare, altă tehnică. Deoarece canticasem în cor într-o manieră clasică, mi-am propus să încerc. După prima probă de muzică clasică am aflat de potențialul vocii mele și am știut că astă vreau să fac pe viitor. Aș fi vrut să studiez mai departe în Republica Moldova și am depus actele la Academia de Muzică din Chișinău, dar, din păcate, nu mi s-a oferit un loc la buget. În schimb, spre norocul meu, depunând actele și în România, Academia de Muzică din București mi-a acceptat cerea din prima, oferindu-mi posibilități reale pentru a-mi dezvolta abilitățile.

— Vă amintiți de primul concurs din viața Dvs.?

— Primul concurs „oficial” a fost *De la 5 la 10* din Glodeni. Visam să ajung și la Chișinău, dar... nu am mai ajuns. Iar peste ani, înfruntând bătălia cu cei peste 600 de candidați la Concursul Mondial de Canto din Cardiff, mă simt obligată să nu uit de unde am pornit și pot afirma că pe scenă mă simt în elementul meu.

— Ce înseamnă acasă pentru Dvs.?

— Acasă e chiar acasă, locul în care m-am născut, familia mea minunată care îmi lipsește mult. Foarte rar reușesc să stau mai mult timp lângă ei, dar atunci când sunt pentru câteva zile acasă, totul mi se pare un vis. E un sentiment aparte să te afli acasă, nicăieri în lume nu îl poți trăi.

— Ce ne puteți spune despre copilăria Dvs.?

— Am fost fericită și nu m-am plâns de nimic. Mereu am avut tot ce mi-am dorit, chiar dacă a fost greu pe alocuri, părintii noștri au avut grija să nu ne lipsească nimic. M-am educat să cer și să-mi doresc firescul. Am găsit puteri să-mi croiesc drumul prin viață cu vocea cu care am fost hărăzită de Cel de Sus. E adevărat că ai nevoie de susținere financiară, cel puțin de un bilet de avion ca să mergi la audieri. Abia când am început să câștig bani, mi-am putut permite acest lucru. Evident, tindeam spre o situație mai bună. Poate că dacă aș fi avut toate accesoriile la îndemână, nu aș mai fi avut dorința de a persevera. Am ajuns de la Cuhnești până la Viena muncind foarte mult. Eram într-o mișcare continuă, nu în minte să fi lenevit.

În primul meu sezon la Viena l-am pierdut pe tata, acest gol m-a călit mult. Dragostea de părinti m-a înaripat să fac lucrurile cu dăruire, mai ales că tatăl meu m-a susținut foarte mult. Gândindu-mă la tata, am adunat energie. Orice experiență din copilărie se acumulează peste ani și dă roade.

— Prima dragoste... o mai țineți minte?

— Sunt căsătorită cu baritonul Mihai Dogotari, pe care l-am cunoscut pe când aveam treisprezece ani, iar el paisprezece. Ne-am întâlnit la un concurs raional, iar peste trei ani ne-am revăzut la Colegiul de Muzică St. Neaga. Am fost buni prieteni la început, apoi între noi se înfiripase o poveste de dragoste. Astăzi cântăm împreună, iar aceasta e o mare bucurie pentru sufletul meu.

Continuare în pag. 24

Rubrică îngrijită de Ioan ALBU

A TRECUT IORDANUL CA PE USCAT

SFÂNTA MARIA EGIPEANCA

Sfânta Maria Egipteanca este cinstită de Biserica Ortodoxă pe 14 aprilie și în cea de-a cincea Duminică a Postului Sfintelor Paști. S-a născut în Egipt, în a doua jumătate a secolului al IV-lea și a murit în anul 431. La vîrsta de 12 ani și-a părăsit părintii și a mers în Alexandria, unde timp de 17 ani a dus o viață desfrânată. La vîrsta de 29 de ani, părăsește Alexandria și ajunge la Ierusalim, de sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci.

Dorește să intre în Biserica Sfântului Mormânt, însă nu a putut înainta decât până la prag. Aici a simțit cum o putere nevăzută o oprește. Încercă de

mai multe ori să intre, dar fără rezultat. Se roagă Fecioarei Maria să facă posibilă intrarea sa în locaș, cu promisiunea că își va schimba întru totul modul de viață. Închinându-se Sfintei Cruci, alege să-și trăiască viața în pustia Iordanului. Aici va petrece 47 de ani, în post și rugăciune.

A fost descoperită părintelui Zosima. Aceasta a întâlnit-o mergând spre o mănăstire de lângă râul Iordan. Ea, deși nu l-a văzut niciodată, i-a spus pe nume și i-a cerut o haină ca să-și acopere trupul. Din viața sfintei aflăm că în timp ce părintele Zosima se ruga, și-a ridicat ochii și a văzut-o pe sfântă înălțată de la pământ, „ca un cot, stând în văzduh și rugându-se”.

Îi descoperă părintelui viața sa și îi cere că în anul următor, în Joia din Săptămâna Patimilor, să ia Sfintele Taine și să meargă pe malul Iordanului ca să o împărtășească. Când a venit Zosima la vremea cerută, aceasta a însemnat cu semnul crucii Iordanul, a trecut pe el ca pe uscat și s-a împărtășit. Părintele Zosima a revenit în anul următor, dar a găsit-o moartă. Cu ajutorul unui leu a săpat mormântul ei și a îngropat-o.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX APRILIE

- 2 Duminica V. Sf. Cuvioasă Maria Egipteanca.
- 7 BUNA VESTIRE.
- 16 ÎNVIEREA DOMNULUI. SFINTELE PAȘTI.
- 23 Duminica II după Paști (a Sf. Ap. Tomă).
- 24 Paștile Blajinilor.
- 30 Duminica III (a Mironosițelor).

cei șapte ani de-acasă

Rubrică susținută de Daniela PREAȘCA

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ

Cea mai mare plăcere a omului e să comunice, mai ales în limba sa. Îi spunem limbă maternă limbii cu care se naște un copil. Or, el deprinde limbă mamei încă fiind în burică. Am impresia că dacă uiți limbă nativă, o uiți pe mama, uiți cel puțin trei sute de ani din istoria strămoșilor tăi, uiți propria proveniență. Limba nu este doar unitatea de organe fizice ce ajută la formularea sau scrierea cuvintelor, este mai curând identitatea unui om, este poziția său, este cea mai valoroasă carte de vizită.

În comunitatea în care am crescut s-a vorbit doar românește. Nu am avut influențe locale ale altor limbi decât limbile străine din școală. Am avut șansa să cresc alături de bunici și străbunici, moși și mătuși care au vorbit autentic româna, păstrând dulceața limbii.

La fiecare 14 zile moare o limbă pe glob. Limba română este o comoară istorică. Plăcuțele de la Tărtăria, România, atestă probabil cel mai vechi scris din lume din anul 5300 î. Hr., deci, limba română, este studiată ca una dintre cele mai vechi din lume. Sarcina noastră e să o păstrăm cu sfîntenie, dar și să o dezvoltăm purificând-o de influențe.

Cum să avem competențe bune de comunicare în limba maternă? Procesul este unul complex și urmărește două acțiuni fundamentale: înțelegere de text și producere de text, atât în componentă scrisă (a asculta și a citi), cât și în componentă orală (a vorbi și a scrie). Noile programe sugerează următorii pași:

Alexandru DIMITROV

- receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare;
- utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată;
- receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare;
- utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare cu scopuri diverse.

Pentru a construi valorile și atitudinile față de limbă maternă se cere:

- cultivarea interesului pentru lectură;
- stimularea gândirii autonome, reflexive și critice;
- cultivarea atitudinii pozitive față de limbă română și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural;
- dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală.

Mulți dintre cetățenii noștri sunt plecați în alte țări unde obțin deprinderi noi de limbă și cultură, însă limba de acasă trebuie luată cu sine oriunde în lume și vorbită în familie, cu prietenii, pe retelele de socializare etc.

că instinctul putea să-i facă și mai răi. Ceea ce îi transformă era sufletul puiului, dăruirea lui. Cum el, fără și mic, le spunea că sunt frumoase și mai ales că sunt libere. Le spunea povestea vietii lui triste ca să-i avertizeze, să-i apere. Așa ceva nu se mai întâmplase în istoria pădurii! Lupii erau lupi, vulpile, vulpi și prada, pradă. Cine să le spună că sunt frumoase, când ochii lor erau însetați de sânge?!

„Sătii ce-nseamnă că voi mă ascultăți? Este cel mai mare dar cel vietii mele. În crescătorie nu m-așulta nimeni.” Să o lacrimă ii tășni din ochi. Animalele fură fulgerate de ea. Micul bob de rouă ce anima în colțul ochiului era prima lacrimă pe care o vedea. Apoi se asternu o tăcere adâncă. Puiul, coplesit de emoție, nu mai putea spune nimic. Dar pădurea tocă respiră din lacrima aceea. Rostogolită la pământ, pierduța-n iarbă, ea transformă acum pădurea. Animalele pădurii erau pentru prima oară împreună, tăceau și călătoareau undeva departe, pentru prima oară în sufletul lor. Lacrima puiului zdrobea ușă de nedeschis până acum. Iar în spatele acestor uși zdrobite se aflau sufletele lor. Seară și prinse tăcuții. Obosit, puțul otipă. Un lup veni lângă el și-și așeză capul mare în așa fel ca

răsuflarea lui să-l încâlzească. Vulpile se retrăseseră mai în marginea mică poieni, cu urechile atîntite ca să-l păzească.

Buflința de noapte se așeză în vîrful cel mai înalt al unui copac că să fie observator de noapte. Toti îl păzeau. Păzeau un prieten. Această mică vîță, slabă, neputincioasă, atât de vulnerabilă le arătase adevărtul. Cât timp pierduseră ei și strămoșii lor mânăcându-se unul pe altul! Ce viață cruntă au dus! Iar undeva la orizont era rău comun – omul – mănușile albe, crescătoria și, mai ales, transportul.

„Eu n-am avut mamă! se auzea că un ecou în sufletul lor glasul puiului. Voi nu știți ce-nbil... „Iubij-vă libertatea, cerul, iarbă și pe voi... Suntetii singurii care m-ascultăți” ... răzbătea din fiecare înimă și pădurii strigătu lui plin de suferință. Luna era sus pe cer. Era prima noapte când nu dormea nimenei. Numci puiul. El își făcuțe datoria. Acum toti înțelejeseră.

Pădurea există și astăzi. Se zice că e străbătură de un râu. Pământul udat de el rodește flori unice, al căror miros îți deschide sufletul. Să de aceea omul sosit în ea este cuprins de o stare ciudată, numita dor. De atunci el devine un cîtfel de Om. Iubește.

PUIUL

Povestea pe care v-o spun este cel puijan stranie, prin simplitatea să încearcă să vă impărtășească ceva din sufletul unei găini. Umilă pasăre, pe care nici năcar fabulistii n-au băgat-o în seamă. Dar găina mea are cel puțin dreptul moral de a-si spune povestea, având o viață tristă și nedreaptă. În fond, orice găină are o viață nedreaptă. Destinulei este să ajungă supă sau friptură. Mai nou, până să aibă acest aspect, este congelată. Ciudat amical, Omul!

Se știe că o găină obișnuită trăiește la țară. Ea, zilnic vede cerul albăstru, simte vântul prin curte, vorbește cu suratele, știe frica cocoșului, măncără ce opucă, prende căte o rămă, un fir de iarbă, o muscă. Ce mai, este liberă! Aude căinele, ciripitul păsărelor, simte anotimpul. De exemplu, când plouă este atât de fericită, că stă în cotet. Aude picăturile de ploaie care cad pe scânduri. Unele intră chiar înăuntru, una, o picătură, chiar o lovitură în cap și-i s-a prelins pe cioc. Cu o miscare scurtă, și-a „Nu-i bună apa de plocie!”, și-a zis ea. Cel mai nesuferit moment este când vine vreo surată plouată și se scutură de apă în cotet. Dar este și momentul plăcut când se-nghesue una în altă de

frig. Si-otunci moțăie visând că sunt măciestre și mai ales că pot zbura. A visat o dată că ceva și ce tristă și fost când s-a trezit în cotet!

Dar nu vreau să insist asupra acestui destin cel puțin normal pentru o găină.

Găina despre care vă vorbesc n-a avut sensa să se naște într-o curte de țară. Când pușigorul ce-a fost a ieșit din ou, nici pomeneală să vadă cloșca și mai tărziu cerul. Biata mea găină și mai născut într-o cameră de beton cu multe becuri. Abia a scos capul și-lumină orbitoare i-a străpuns ochișorii plini de mirare, apoi niste făpturi cu degete l-au ridicat și l-au dus într-o cutie unde mai erau mii de pușori ca el. Își iată prima decepție: nu era unică era printre cei mulți și nu avea mamă. Dar el atunci era prea mic ca să le stea, el doar le simțea așa cum Dumnezeu te face să cunoști lucrurile cu adevărat înainte de a le ști. Apoi pușigorul crescu, dar de lucrul acesta își dădea mai mult seama privind la cei din jur. Treceau zilele, cu becuri aprinse și stinse. Vai, ce binecuvântare era atunci când se stingea lumină, atîpea și nu mai auzea sunetul de cutii metalice, nu mai crucea vocile mănușilor olbe și plânsetul continuu al suratelor și

mai ales nu mai vedea zidurile de beton. „Că binecuvântare, înțunericul! Așa o fi când mori?”, își spunea.

Acum crescuse și printre găinu umbloiu tot felul de povești, cum că mănușile albe, care tot le mută dinti-o cutie într-altă, sunt niște crimale periculoase care se numesc oameni. Acești oameni le așteaptă toată viața că să le fure ouăle și să le tăie. Dar totuși nu era nimic sigur din toate acestea, cu toate că săptămâna cuștile cu găinile cele mai mari erau ridicate și nu mai apăreau niciodată. Ce panică! Ce tristețe în crescătorie! Da, crescătorie se numea locul unde ea se născuse și trăia. Îi spuse se ei o găină mai bătrână, care și ea, la rândul ei, afilase de la o altă găină. Acea găină le-a povestit că dincolo de ziduri e o altă lume, că în loc de beton este o întindere albăstră care se numește cer, că pieptul său și-a desfăcut de un alt aer, că nu știe de ce, dar î-a venit brusc să plângă. Vai, ce-au mai răsărit de ea celelalte găini. „Auzi tu, să plângi! Găinile nu plâng!”... Prea multe n-a putut să spună, biata de ea, pentru că nu era ascultată. De fapt, la câteva zile s-a prăpădit. Au descoperit-o suratelle că nu se mai trezea, cu toate că avea ochii deschisi. Doar aripile și picioarele erau înteperite. „Focă pe nebună!”, și-au spus niște găini mai tinere. „O trezim noi!” Si-au început să topărie și să se prostearcă în

făța ochilor sticloși. Dar circulăsta n-a ținut mult căci mănușile albe au luat-o de data aceasta definitiv. Ascultând povestea, micul meu pui își închipui pentru prima dată cum arată Moartea. Dar nimenei nu bănuia că în acea crescătorie se născuse o găină care parcă știa mai multe decât celealte. Cum poți să știi atunci când te naști într-o celulă de beton că parcă mai există ceva? Într-o noapte n-a mai putut rezista și le-a trezit pe surate. „Să fugim!“ Dincolo este ceva mult mai frumos. Astă nu e viață. Să fugim!“. Dar n-ăpucă să termine că o lumină puternică îi zdrobi privirea. Mănușile albe vegheau. „O găină s-a trezit! O găină s-a trezit!“, se auzea peste tot. Înșin-ctiv simți să-nchidă ochii și se cufundă de frică într-un somn prefăcut, în sfârșit pericolul trecu. Aproape nici nu mai îndrăzni să respire. Așa a stat toată noaptea. Vedea biata de ea cum prin întuneric celealte surate dormeau. De fapt, strigătul ei nu fusese auzit decât de Oameni. „Oamenii! Cine sunt ăștia? Si de ce ne jin aici? Si cu ce drept? Simt, spunea ea, că viața e altfel. Ah, de-aș putea să zbor, de-aș putea dărâma zidurile!“. Apoi se uită la ea și-să dădea seamă de neputință. Dar nu se descuraja. „Trebuie să existe o cale să ies.“

A doua zi, în timp ce mâncau toate și nu se-auzea decât zgomotul de ciocuri lovite în tablă după mâncare... și ce mâncare,

Animalele păduri nu mai spuneau de mult nimic, îl urmăreau cu ochiul sănătos și curios, în cădere, cu sufletul prin care se trecea o nemaiauzită poveste. „Ce frumoase suntetii! spuneau ei, și ce fericiți puteti fi cinci, în afara crescătoriei! Nu știi unde să află găina liberă? continuau ei. Aș vrea să o cunosc, să o sărbătoresc cum ar scăpați.”

Liniștea de mormânt ce urmau să se întâlnească cu prințul sănătos și cu copacii. Într-o primă oară pușorul simțea că să se întâlnească cu un om.

vestea lui. Animalele o ascultau încordate. Povestea aceasta era cutremurător de tristă. Și mai cles că micul pui o spunea într-un fel aparte. Nu se plângea, nu cerea ajutor, le spunea că unor prieteni. Ei, prieteni?! Cine ar mai văzut în pădure prietenie?... Erau dușmăni veșnice și legea nescrisă a naturii – cel puternic îl măñancă pe cel slab. Era o fugă continuă după vânat, era mersul firesc al speciei.

Dar cine era acest pui ce oprea

ceva nou, ca o ascultare. Ochii lor ascultau pentru prima oară ceea ce vedea. „Stăji ce este crescătorie? continuă puiul. Este ceva oribil... de când m-am născut eu n-am văzut ce vedere voiaj. Niciodată eu n-am călcat pe covorul acesta moale eu am călcând pe ciment. Niciodată n-am văzut lumina asta ce luminează atât de bland totul. Nouă ni se aprindeea becul. Mărășile albe o făcea. Să vă feriți de ele... omoară și moaies să vă feriți de transport. Niște meni nu s-ântorsă viu de acoloc, eu am scăpat că să rupă plasă cuști din mașina care ne trans-

băticiunile pădurii veniseră la el
ca să o proadă. Dar până acum.
Toate animalele mici pe care ele
le uciseseră ori mureau înainte
de frică, ori strigau din răsputeri
cu disperare, ori le cereau în-
dureră, dar nimic nu putea să le
scape de colții lor ucigași. Până
acum, când acest pui firav de
găină le-a întrebat „cine sunt” și
mai ales le-a spus „de unde vine
el”. Ceva ciudat se-nțâmplate cu
ele. Ultaseră de ce au venit. Fo-
mea trecurse și mai ales poftă de
a ucide. Aveau în față altceva.
Iar acest altceva le anula ființa.
Ele însеле deveniseră altele.

văzuse cu puțin timp înainte. Se ridică, simțea picioarele amorjite, schiopără, dar încet, încet își reveni. Aerul câmpului îl ameliorează. Nîmic nu semăna ca-nințe. Miroslul de găinăt dispăruse, iar piciorul se scufundă încet în iarba. Mergea de parcă plutea. Rigiditatea cimentului cu care fusese învățat de mic dispăruse. Acum parcă cineva îl măngâia la fiecare pas. Era fericit, dar în același timp neliniștit. Nu știa cât mai poate să țină starea aceasta. Într-o liniște a câmpului devinei deplină. Nu se cuzea decât zumzetul slab al grăzelor. Nîmic din zgomotul înfricosător al ușilor de tablă lovite de perete. Să, mai ales, privirea. Acum se odihnea în orizontul fără de sfârșit al câmpiei. Cușca de metal dispăruse, nici o mănușă albă nu-i mai tulbură clipa aceasta fericită. „Oare până când? se-nstrebea cu disperare, dacă se-nțorc după mine!”. Speriat, privi înapoi. Dar acolo, la orizont, unde drumul părea că intră-n cer, nu se vedea nimic. Doar verdele cămpului se sărută discret cu albastru cenușiu. Atât. Puișorul era singur, într-o altă lume. „Ce-o fi lucrul acela ce se vede-n fată?” se-nstrebează. Ceva tainic îl atragea înspre ea. Aproape că alergă.

Aenul deveni și mai curat. Păși în sfârșit pe frunzișul căzut pe pământ. Acum fiecare pas avea un fosnet. Chiar și plăcea, început să se joace cu frunzele moarte din pădure. Da, acel lucru tainic era aveau strălucirea sălbatică, ci

o pădure. Dădea cu piciorușele și le-aruncă în aer. Lucrul acesta îl fascina. Puișorul se juca pentru prima oară. Era atât de fericit! Încet, încet, fără să-și dea seamă, îndîrinta în adâncul pădurii. Deodată se opri, simță că ceva ciudat se-nțamplă. Într-oadevară, de mult se pare, era înconjurat de niște vietăți pe care nu le văzuse în viață lui. Erau mari, dar nu semănau cu mănușile albe, aveau blană, dinti și, mai ales, ochii sticioși. Privirea puișorului rămase atâtă pe blana lucioasă și foarte frumoasă a acestor vietăți. Nu știa cum să le numească și atunci le spuse: „Ce frumoase sunt ei!”.

Animalele cu ochii sticioși se priviră între ele, nedumerite. Era prima oară când li se-nțâmplată ceva.

„Eu sunt un puișor de găină, se prezintă puiul. Pe voi cum vă cheamă?”

Întrebarea căzu că un trăsnet pe animalele pădurii. Nimenei, niciodată, nu le-ntrebase așa ceva. Derutate, își pierduseră pentru o clipă sclăpirea din ochi.

Puișorul insistă: „Voi știi de unde vin?”. Animalele tăcurează. Dar într-un târziu se auzi o voce ciudată dintr-o ele, care îndrăzni: „De unde?”.

„Dintr-o crescătorie!” răspunse puiul. Linistea se asternu din nou. Animalele cu blană se arzează că la o comandă jos. Dintii nu li se mai vedeau, iar ochii nu mai aveau strălucirea sălbatică, ci

— Eu sunt un puișor de găină...

Docimel! Aceeașil! „Draga mea!... îi şopti ea unei surate care părea mai bună la suflet – adică au fost noptii când și-a putut sări jini capul de trupul ei și invers – draga mea! Uite ce mâncare – aceeașil!”

„Să ce-i cu asta? răspunse scurt surata. Zi mersi că ai ce mâncaj!”

„Nu, nu de astă-i vorba, pun paron că dacă am fugi de atunci ne-am putea descurca și singure! Si să știi – spuse găină cea curajoasă – sunt sigură că dincolo de zi-ții-a spus biata găină aceea.”

„Draga mea, nu te-am auzit și nici n-am să te aud!”, spuse găină cealaltă, parcă puțin mai lătăsurori.

Și astfel masala sfârșit, acum urmă programul de după masă – motociclu. Fiecare se grăbea să prindă un loc cât mai bun, mai ales că se știa că astăzi nu mai este nici un transport. Numai găină cea mică trăia o neliniște, ceva fi spunea că astăzi se va întâmpla ceva. Ceva important pentru viață ei! Și într-o devăr, nu peste puțin timp în crescătorie se produse agitație. Mănușile albe veniseră din nou. „Alt transport!, vociferu găinile surprinse. Dar parcă azi nu era zi de transport.” Transportul pentru comunitatea de găini era echivalentul morții. Se faceau din disperare tot felul de supozitii. Cele optimiste spuneau că este vorba de un simplu trans-

fer într-o crescătorie mai mare, mai luminioasă, bă chiar și în aer liber. Cuvântul acesta „aer liber” îl obședa pe micul pușor. Simțea că aerul liber trebuie să fie ceva grozav, ca un dor al cuiva care te iubește.

O mână învelită într-o mănușă albă îl apucă cu forță de gât și îngheșui într-o cusăcă mică plină cu alte găini. Sufocat, călcat în picioare, micul pui trăia o trică cumplită. Era pentru prima oară când i se întâmpla așa ceva. Fulgerător îi veni în minte o idee care-l cutremură: „Acesta trebuie să fie transportul!”

Apoi cușcă fu ridicată de niște mănuși albe care o dădură altor mănuși. Puiul numără cam șase perechi de mănuși. Ușa crescătoriei se deschise și atunci se întâmplă ceva nemaiînțotut până atunci. O lumină nouă îi invadă ochiul până la orbire, pieptul îi se umplu brusc de un alt aer. „Ecerul liber!”, își murmură puiul copleșit de nouă emoție. Ca să se apere de atâtă lumină ochiul născu o lacrimă. Era prima lacrimă. Frica parizantă trecea. Nu-l mai interesează celealte găini îngheșuite printre ochiurile de sărmă rupte. Mașina mai călcă-n niște gropi, lăzile se mai loviră puternic unele în altele, găinile cotcodăceau înnebunite, iar el se pomenea cu totul afară din cușcă. Nimemi n-avea însă timp, în afară de el, să vadă ce să întâmple.

Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina, pe un câmp verde, o găină, nestingherită de nimeni, ciugulea ce găsea pe jos. Puiul nu știa cum se numește înținderăea astă-verde, frumoasă, grozavă, ca un dor al cuiva care te iubește.

O mână învelită într-o mănușă albă îl apucă cu forță de gât și îngheșui într-o cusăcă mică plină cu alte găini. Sufocat, călcat în picioare, micul pui trăia o trică cumplită. Era pentru prima oară când i se întâmpla așa ceva. Fulgerător îi veni în minte o idee care-l cutremură: „Acesta trebuie să fie transportul!”

Zdruncinăturile mașinii nu le mai simțea și cotcodăcăritul disperat din jur nu-l mai crucea. Stătea cu ochii știință la imensitatea aia albastă numită cer, precum și la nesfârșita întindere verde pe care el nu știa că se numește careare. El nu văzuse decât cimentul careare-l cutremură. Cușcă fu ridicată de niște mănuși albe care o dădură altor mănuși. Puiul numără cam șase perechi de mănuși. Ușa crescătoriei se deschise și atunci se întâmplă ceva nemaiînțotut până atunci. O lumină nouă îi invadă ochiul până la orbire, pieptul îi se umplu brusc de un alt aer. „Ecerul liber!”, își murmură puiul copleșit de nouă emoție. Ca să se apere de atâtă lumină ochiul născu o lacrimă. Era prima lacrimă. Frica parizantă trecea. Nu-l mai interesează celealte găini îngheșuite printre ochiurile de sărmă rupte. Mașina mai călcă-n niște gropi, lăzile se mai loviră puternic unele în altele, găinile cotcodăceau înnebunite, iar el se pomenea cu totul afară din cușcă. Nimemi n-avea însă timp, în afară de el, să vadă ce să întâmple. Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina era atât de mare încât nimeni nu-l băgă în seamă. Pe gaura făcută în ochiurile de găini mult mai mari, care stătea privind noua lume. „Uite o găină liberă!”, strigă el că pentru sine.

Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina, pe un câmp din mașină în dansul nebun al lăzilor lovite și lumecă de dincolo de copertina ruptă ce fălfăia în vînt, arătându-i în fractiuni de secundă libertatea. Înnebunit pușoul se apropie de bucata de pânză ce fălfăia puternic. Ceva îl amețea și-l răcea să facă un lucru de neconcepție până atunci. Să părăsească colectivul! În el se născuse, în el crescuse, iar acum simțea că o forță mai mare decât a lui îl îndeamnă să-l lasă. Mai privi o dată la cuștile ce îl îmbină. Cuștile se loveau unele de altele, săltau în toate direcțiile, găinile făceau un vacanță asurzitor. Încep, încep, pe nesimțire, căteva ochiuri de ploasă care închideau cușca în care stătea pușorul său desprins, ca și cum cineva le-ar fi desfăcut pe ascuns. Se rupsese să dețină de colțul dur de lemn al altor lăzii. Pușorul se loviindu-se de colțul dur la sine, loviindu-se de colțul dur de lemn al altor lăzii. Pușorul se pomeni cum, sub privirea celorlalți trupuri, este împins în afară printre ochiurile de sărmă rupte. Mașina mai călcă-n niște gropi, lăzile se mai loviră puternic unele în altele, găinile cotcodăceau înnebunite, iar el se pomenea cu totul afară din cușcă. Nimemi n-avea însă timp, în afară de el, să vadă ce să întâmple. Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina era atât de mare încât nimeni nu-l băgă în seamă. Pe gaura făcută în ochiurile de găini mult mai mari, care stătea privind noua lume. „Uite o găină liberă!”, strigă el că pentru sine.

Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina, pe un câmp din mașină în dansul nebun al lăzilor lovite și lumecă de dincolo de copertina ruptă ce fălfăia în vînt, arătându-i în fractiuni de secundă libertatea. Înnebunit pușoul se apropie de bucata de pânză ce fălfăia puternic. Ceva îl amețea și-l răcea să facă un lucru de neconcepție până atunci. Să părăsească colectivul! În el se născuse, în el crescuse, iar acum simțea că o forță mai mare decât a lui îl îndeamnă să-l lasă. Mai privi o dată la cuștile ce îl îmbină. Cuștile se loveau unele de altele, săltau în toate direcțiile, găinile făceau un vacanță asurzitor. Încep, încep, pe nesimțire, căteva ochiuri de ploasă care închideau cușca în care stătea pușorul său desprins, ca și cum cineva le-ar fi desfăcut pe ascuns. Se rupsese să dețină de colțul dur de lemn al altor lăzii. Pușorul se loviindu-se de colțul dur la sine, loviindu-se de colțul dur de lemn al altor lăzii. Pușorul se pomeni cum, sub privirea celorlalți trupuri, este împins în afară printre ochiurile de sărmă rupte. Mașina mai călcă-n niște gropi, lăzile se mai loviră puternic unele în altele, găinile cotcodăceau înnebunite, iar el se pomenea cu totul afară din cușcă. Nimemi n-avea însă timp, în afară de el, să vadă ce să întâmple. Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina era atât de mare încât nimeni nu-l băgă în seamă. Pe gaura făcută în ochiurile de găini mult mai mari, care stătea privind noua lume. „Uite o găină liberă!”, strigă el că pentru sine.

Într-o crescătorie mai mare, care gonea mașina era atât de mare încât nimeni nu-l băgă în seamă. Pe gaura făcută în ochiurile de găini mult mai mari, care stătea privind noua lume. „Uite o găină liberă!”, strigă el că pentru sine.

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a VI-a

1. Explică termenul *Cârdășia de la München* și numește două consecințe ale acesteia.

2. Apreciază importanța lucrării din imagine.

3. Prezentați *Rusaliile*, urmând algoritmul: a) proveniență și semnificație; b) denumirea sărbătorii în folclorul românesc; c) tradiții și obiceiuri românești.

4. Explică din punct de vedere istoric proveniența expresiei *a lua caimacul*.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei. Succes!

Răspunsurile corecte la etapa a III-a:

1. Eduard de Woodstock, Prinț de Wales, Duce de Cornwall, Prinț de Aquitania (15 iunie 1330-8 iunie 1376) a fost fiul cel mare al regelui Eduard al III-lea al Angliei. Unul dintre cei mai mari comandanți militari ai Angliei în Războiul de 100 de Ani, a obținut o victorie importantă în Bătălia de la Poitiers, în 1356. Porecla *Prințul Negru* provine, probabil, din anul 1346, când în Bătălia de la Crécy, conform legendei, a purtat o armură neagră. O altă variantă susține că provine din timpul campaniei sale în Franța, când a permis armatelor sale să jefuiască un sat, fără a interveni să opreasă neleguiurile comise.

2. Poezia ilustrează fenomenul numit „cultul personalității”, elogierea liderului charismatic, caracteristic unui stat totalitar. În cazul liderilor comuniști, această formă de omagiu era în contradicție cu statutul lor oficial, acela de „tovarăși” și „egali” cu restul membrilor societății. În cazul dat, cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, șeful de stat al Republicii Socialiste România din 1967 până la 22 decembrie 1989, a împrumutat nuanțe din omagiile adresate lui Stalin.

3. *Plugușorul* este un obicei general, practicat de români cu prilejul Anului Nou. Obicei agrar, cu adânci rădăcini în spiritualitatea românească, plugușorul este o colindă agrară declamată, cu ele-

mente teatrale, având ca subiect munca depusă pentru obținerea pânii. Plugul, ornat cu hârtie colorată, panglici, servete, flori, pe care se punea, eventual, și un brad. Plugușorul se recita din casă-n casă în Ajunul Anului Nou, seara, sau până în dimineață Anului Nou. Era practicat de copii sau adolescenti, ca și acum. Dar se spune că mai demult îl practicau numai bărbații în puterea vârstei. Izolat, este consemnată și prezența femeilor în ceată. În general, se practica în cete mici, de doar trei înși. Odinoară, se ura și în cete mai mari, care își alegeau un vătaf. Recitarea textului este însotită de sunetul clopoțeilor, al buhaiului și de pocnetul bicelor. În scenariile mai complexe ale obiceiului apar și instrumente muzicale (fluier, cimpoi, tobă, cobză, vioară), dar și pocnitori, și pușcoace, care amplifică atmosfera zgomotoasă în care se desfășoară obiceiul. Ca răsplătă, colindătorilor li se dădeau colaci, fructe, bani, cărănată, pentru care se mulțumea.

Rezultatele etapei a III-a:

Se acordă: 5 puncte din oficiu, câte 10 puncte pentru fiecare întrebare, câte 1 punct la fiecare întrebare pentru complexitate.

Câte 39 de puncte (5,10,10,10,4) au acumulat: Mădălina ABABII, Anișoara ABABII, Văsieni, Ialoveni.

38 de puncte (5,10,10,10,3): Tamara ISTRATI, Alina ISTRATI, Lozova, Strășeni; Daniela MICLEUŞANU, Micleușeni, Strășeni.

37 de puncte (5,10,10,10,2): Ecaterina POPUȘOI, Alexandrina BATRÎNCEA, Holercani, Dubăsari; Diana TOHARI, Mirești, Hâncești; Elena PORUBIN, Chișinău; Vladislav DRAGOMIR, Cetireni, Ungheni; Mădălina BÎTCĂ, Alexandra CÎRLIG, Nisporeni; Livia SÎRBU, Nucăreni, Telenești; Maria JARDAN, Ionela JARDAN, Adelina JARDAN, Nadina DĂNĂILĂ, Lozova, Strășeni; Livia CATAN, Susleni, Orhei; Ecaterina HERȚA, Bardar, Ialoveni.

36 de puncte (5,10,10,10,1): Maria CARAGIA, Cristian TALPIS, Vărzărești, Nisporeni; Daniela GUȚU, Ulmu, Ialoveni; Mirela COVALI, Nisporeni; Mihaela DODI, (5,10,9,10,2), Orhei.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 36 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

INSUFLĂ-MI, DOAMNE! (II)

Dumnezeul meu, fă-mă înțelept întru lucrările mele, curajos în primejdii, răbdător în nenorociri și smerit în propășire. Nu mă lăsa să uit vreodată a fi cu luare-aminte la rugăciuni și în biserică, cumpătat la masă, repede la împlinirea datoriilor și statornic în hotărâri. Amin!

George BACOVIA

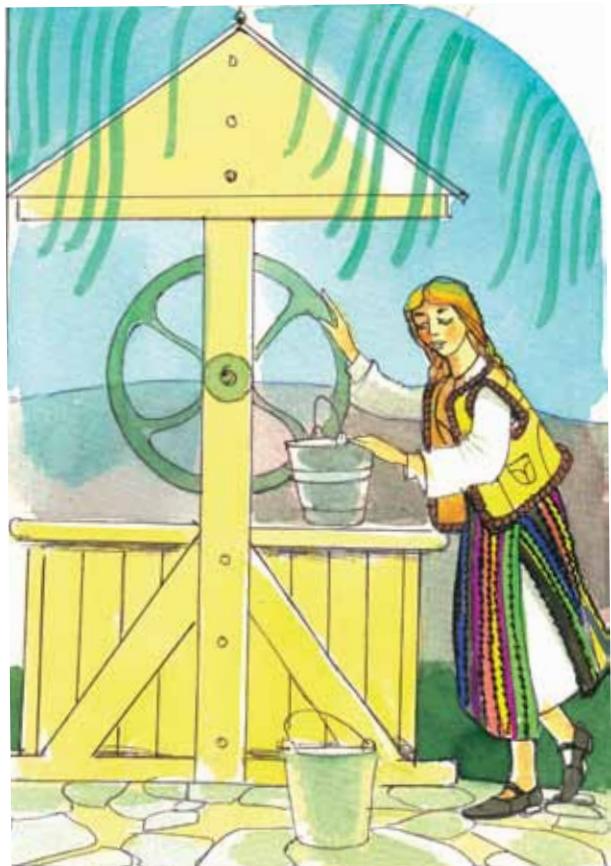
NOTE DE PRIMĂVARĂ

Verde crud, verde crud...
Mugur alb și roz, și pur,
Vis de-albastru și azur,
Te mai văd, te mai aud!

Oh, punctează cu-al tău foc,
Soare, soare...
Corpul ce întreg mă doare
Sub al vremurilor joc.

Dintr-un fluier de răchită, primăvară,
O copilă poposită la fântână
Te îngână
Pe câmpia clară...

Verde crud, verde crud...
Mugur alb și roz, și pur,
Te mai văd, te mai aud,
Vis de-albastru și azur.

NOTA BENE!

Năști că animalele au simțuri pe care oamenii, probabil, nu le vor avea niciodată. Unii pești, care trăiesc în apele peșterilor, și-au pierdut vederea, dar pot detecta lumina grătie corpului semi-transparent pe care îl au. Lumina trece prin corpul lor și devin astfel lanterne ce îi ajută să se orienteze. Un alt soi de pești utilizează câmpurile electrice mai slabe pentru a naviga prin apele tulburi sau pentru a monitoriza împrejurimile, pe când un alt soi au niște linii laterale ce le permit să detecteze curentul electric, ceea ce îi ajută să se păzească de prădători.

Unele specii de șerpi pot identifica lumina infraroșie, pe când unii țânțari pot produce, uneori, sarcina electrică ucigându-și ușor prada.

Amelia Earhart a fost prima femeie-pilot care a reușit să zboare deasupra Oceanului Atlantic și prima persoană care a zburat singură deasupra Atlanticului și Pacificului. Doar zece minute de zbor i-au fost suficiente ca să ia această decizie de a deveni pilot. Peste doi ani, după lectii bune de pilotaj, își cumpără un avion la mâna a doua, pe care îl numește *Canarul*, și își propune să-și facă un nume în aviație. Astfel, pe 15 mai 1923 devine și-așa sprecea femeie care primește licență de pilot din partea Federației Aeronautice.

Ea a dispărut în mod misterios deasupra Oceanelui Pacific, în 1937, în timp ce încerca să înconjoare pământul.

Nota bene (prescurtat *N.B.*) este o formulă prin care se atrage atenția asupra unui fragment, a unei idei dintr-un text, asupra unor corecturi, având sensul de observă/ia seama bine/reține.

Aceste abrevieri au intrat în vocabularul românilor de foarte mult timp, de pe vremea când cărțile de orice fel erau scrise de mâna. De exemplu, la Roma, în secolul I î. Hr., Atticus, prieten apropiat al lui Cicero, om de stat, orator, avocat, autor de scrieri filosofice, înființase un atelier în care 300 de scribi copiau, simultan, după dictare, același text. În astfel de condiții intervineau o serie de greșeli și omisiuni în textele copiate și, pentru a se evita efortul recopierii, se corectau prin această subliniere – *Nota bene!*.

Până astăzi expresia s-a păstrat pentru a semnalala cititorilor o anume informație importantă sau o precizare suplimentară, într-un document, într-o scrisoare sau în orice fel de altă scriere.

Eusebiu CAMILAR

STEJARUL DIN BORZEȘTI

(fragment)

Glasurile copiilor din Borzești s-amestecau cu glasurile păsărilor, și parcă era ziua aceea un imn închinat frumuseților nemuritoare ale firii. Deodată prima ceată de copii, în frunte cu Ștefăniță, s-a ascuns la pândă într-o pădurice. Cealaltă, în frunte cu Mitrut, s-a ascuns după un deal, pe unde năvăleau de obicei tătarii cei adevărați. Apoi s-a arătat Mitrut, ca un han tătăresc ce se prefăcea că este, iscodind cu ochii împrejurimile stejarului. La un chiot al lui, copiii s-au aruncat în năvală, umplând valea de veselia strigătelor. A ieșit și ceata lui Ștefăniță din pădure, și săgețile de tresie vâjăiau ușurel, întrecându-se cu bâzâitul bondarilor...

Prins între niște lănci de tresie, ca un han-tătar, Mitrut a fost dus la județ (judecată), în fața puilor de moldoveni. Așezat pe un butuc, sub stejarul cel rămuros, Ștefăniță a prins și judeca strășnic, întrebându-l: de ce-i calcă țara? De ce ucide copiii? De ce dă foc satelor? Nu se pot apuca năvălitorii de munca pământului, să nu mai fie spaimă pentru Tara Moldovei? Întrebându-l, Ștefăniță își limpezea, de fapt, primejdia tătarilor și necazurile oamenilor. Își strânse pumnii. În lungul obrazului iî cluneca o lacrimă, întâia lacrimă de ciudă.

Văzuse cu ochii lui sate arzând și carele Moldovei în pribegie. Văzuse și corbi zburând spre stârvurile oamenilor. Zărise și tătari, pe un deal, departe, și-n urma lor cerul era înrosit de focuri. Asta era întâia amintire a voievodului despre tătari.

— De ce? a întrebat înc-o dată Ștefăniță, așa de crunt, încât Mitrut aproape că și-a pierdut frica, iar ceilalți copii au stat din râs. De ce calcă pământ străin, han nelegiuț? Ce pedeapsă i se cuvine pentru că a năvălit în țară străină?...

Copiii și-au desfăcut cingătorile, apoi și le-au legat una de alta. Toți râdea și chiuiau, numai Ștefăniță stătea încruntat și tăcut, ca un adevărat judecător al năvălitorilor.

— Așa! a spus el, în timp ce copiii ceilalți îl trăgeau pe Mitrut în sus. Mitrut râdea și bătea din palme.

L-au urcat până la jumătatea stejarului și l-au lăsat în leagănul ușurel al vântului. Deodată, cum râdea el așa și se legăna, s-a uitat departe. A îngăbenit! Glasul i-a pierit în gât! Abia a izbutit să strige:

— Tătarii!... Vin tătarii! Vin tătarii...

Tătarii năvăleau într-o trâmbă lungă, și-n urma lor colburile urcau până-n înălțimi, amestecate cu fumurile satelor aprinse. Cum au ajuns sub stejarul din Borzești, hanul năvălitorilor l-a zărit între ramuri pe Mitrut, aproape mort de spaimă.

— Ce-i facem copilului din stejar? a întrebat un ataman. Tragem cu săgețile în el?

— Nu! a răspuns hanul. Dacă trage careva în el vreo săgeată, îl ucid.

— De ce? s-au mirat tătarii.

— Pentru că pe acest pui de moldovean vreau să-l ucid eu! Fac rămasag că-l nimereșc drept în inimă, cu prima săgeată...

— Să vedem... au spus celelalte căpetenii și cetele să-și așternut pe vale, în priveală.

— Fie-ți milă!... a răcnit Mitrut când hanul a întins arcul, dar n-a mai apucat să spună nimic, căci o săgeată l-a nimerit drept în inimă.

În vremea asta, Bogdan Voievod galopa spre munți, tînându-l pe Ștefăniță dinaintea lui. Se lăsase întunericul. Cărarea codrilor urca...

— Niciodată să nu uiți, fiul meu,... îi spunea voievodul. Copilul din Borzești trebuie răzbunat!

— N-am să uit, tată! Am să răzbun săngele lui Mitrut și al sărmănei noastre Moldove.

Părjolul urca tot încainte, din Tara de Jos, spre cetatea de scaun a Sucevei. Ardeau pădurile, ardeau câmpurile. Norodul legat în funii apuca drumurile robiei.

Ilustrații: Alexei COLĂBNEAC

Urmare din pag. 14-15

— Ce lucruri de acasă Vă lipsesc cel mai mult?

— Familia mea fără de preț. Trebuie să recunosc că a veni acasă de foarte multe ori nu înseamnă a veni doar la mama. Vin să susțin concerte și, oricât de trist ar suna, vine mama să mă vadă. Cred că mama plângere mereu de dorul meu. Sora mea îmi este mereu alături. Mă bucur că adeseori vin să mă îmbrățișez pe scenele din afara țării.

— Ne bucurăm că onorați invitațiile la concerte din Republica Moldova... Cum e să cântă acasă?

— Cele mai emoționante spectacole sunt acasă. Iar cel mai mare examen îl susții în fața publicului de acasă. Prezența oamenilor dragi sufletului meu în sală este foarte importantă pentru mine, și cum nu îmi pot permite acest lux atât cât mi-aș dori de des, îl trăiesc cu o intensitate deosebită. Acasă emoția ta e simțită altfel. Sună conectată la tot ce se întâmplă aici. Aș vrea să cânt mai des pentru concetățenii mei.

— Ați avut parte de public diferit. Care vi s-a părut cel mai receptiv?

— Atunci când ești în tandem cu publicul, simți că zbori. Dacă reușești să ajungi la sufletul oamenilor din sală, te simți împlinit și fericit. Festivalul George Enescu de la București adună nume notorii din toată lumea. Nu am văzut asemenea spectacol în altă parte: să adune într-un timp scurt atâtea personalități pe metru pătrat. Nu mi-am propus să cânt undeva anume. Oriunde sună invitată, cânt cu mare plăcere.

— Care este disciplina unui artist liric?

— Dacă îți propui o carieră extraordinară în acest domeniu, trebuie să fii în formă, să fii disciplinat atât mintal, renunțând la orgolii de prisos, cât și fizic, impunându-ți un stil de viață sănătos.

— Ați colaborat cu nume mari. Cine V-a influențat sau V-a inspirat cel mai mult?

— În mediul în care stau toți sunt celebri. Peste tot în lume unde merg, cânt cu personalități la care până acum mă uit cu mare admiratie. Multe voci s-au acuzaț în sufletul meu, dar apreciem în mod deosebit calitatea timbrului vocal al Irinei Garanțea. Am avut ocazia să o cunosc personal la Viena. Suntem două voci diferite, dar, urmărind-o la repetiții timp de câteva luni, m-a inspirat profund în primul rând ca om. Apreciez la un partener de scenă în egală măsură talentul, inteligența și omenia.

— Ați reușit să faceti o carieră internațională... Ce visați să mai realizați?

— Nu prea visez... Mi s-au întâmplat atâtea lucruri la care nici nu îndrăzneam să visez! Trebuie să mă concentrez asupra studiilor și a muncii mele, să mă perfecționez ca artist. Cu cât avansez, îți dai seama cât mai ai de învățat! Consider că dețin mi s-au întâmplat lucruri atât de importante și extraordinar de frumoase, încât am nevoie de sănătate, ca să-i pot bucura pe toți cei care îmi apreciază talentul.

— Cântați în multe limbi. În care limbă V-a fost cel mai greu să interpretați?

— Nu vorbesc fluent toate limbile în care cânt. Recitalurile în limbi străine sunt dificil de învățat. Mi-aduc aminte cât de greu mi-a fost să cânt în limbă maghiară – nu semănă cu nici o altă limbă în care cântasem.

— Ați făcut anumite sacrificii ca să ajungeți pe scenă de operă?

— Nu stau să număr orele pe care „le-aș pierde” în teatru niciodată sau de ce am petrecut revelionul de una singură. Pun suflet în fiecare notă. M-am dedicat cu toată ființa mea chiar de la prima oră de canto clasic, deși trebuie să recunosc că inițial am vrut să renunț la experiența de la Teatrul La Scala din Milano, care a fost o provocare de neimaginat pentru mine. Unii mi-au sugerat că ar fi prea devreme să fac un rol aici. Am avut temerile mele, însă mi-am dat șansa să mă cunosc mai bine. Oamenii care m-au vrut în spectacole mi-au dat siguranță că sunt pe drumul cel bun și că pot face față acestei provocări. Florile și aplauzele îmi confirmă acest lucru. Unicul sacrificiu care își merită numele este lipsa timpului liber pentru a-l oferi celor dragi.

— Presa străină vă descrie ca fiind o artistă care confiscă spectacolul, acaparând publicul. Aveți un zâmbet frumos și de o sinceritate rară... Ce Vă ajută să fiți atât de pozitivă?

— Prezența stabilă pe scenă este o condiție fără de care nu ai cum să excelezi.

— Sunteți patron al CCF Moldova, probabil e o responsabilitate mare...

— CCF Moldova încearcă să ofere copiilor posibilitatea de a crește într-un mediu familial, sigur și protejat. Din anul 2012 susțin programele de sprijin și ajutor familial ale acestei organizații, sperând că prin eforturi comune putem schimba copilăria țării noastre. Miile de copii care nu se pot bucura de o casă și de o familie trebuie să fie prioritatea tuturor cetățenilor. Când lucrezi pentru copii, nu se admite jumătăți de măsură.

— Cum putem să le cultivăm copiilor dragostea pentru operă?

— Rețeta e simplă – ducându-i la operă. Mă bucur enorm când numărul tinerilor din sală este impunător. Ei pot duce veste de mai departe despre această artă de calitate, care te cucerește din ce în ce mai mult dacă îi află profunzimile. În vigoare rămâne invitația la operă!

— Un gând bun pentru cititorii noștri...

— Să vă regăsiți, dragi cititori, prin muzică, artă, lectură valoroasă. Să nu încetați niciodată să iubiți ceea ce vă place. Depășiți-vă visurile cu dăruire. Stabiliti foarte sigur niște priorități! Încercați să fiți sinceri, fără fișe și ifose. Nu uitați de modestie și cei șapte ani de-acasă, dar insistăți dacă e cazul. În orice meserie este nevoie de forță de a răzbate, contează să-ți placă ceea ce faci, să-ți ofere satisfacție și să studiezi cu seriozitate.

Urmare din pag. 13

Punctajul acumulat de participanți la etapa a III-a:

25 de puncte: Tamara ISTRATI (5,10,10), Lozova, Strășeni.

21 de puncte: Alina ISTRATI (1,10,10), Lozova, Strășeni.

19 puncte (0,10,9): Maria JARDAN, Ionela JARDAN, Lozova, Strășeni.

18 puncte: Adelina JARDAN (2,8,8), Lozova, Strășeni.

16 puncte: Alina CARAMAN (1,7,8), Chișinău; Nadina DĂNĂILĂ (0,7,9), Lozova, Strășeni.

14 puncte: Daniela MICLEUȘANU (4,9,1), Miclăușeni, Strășeni.

11 puncte: Maria GOTONOAGĂ (0,10,1), Ulmu, Ialoveni.

10 puncte: Ana CIOCHINĂ (2,8,0), Nisporeni.

9 puncte: Elena PORUBIN (0,9,0), Chișinău; Ecaterina POPUȘOI (1,8,0), Holercani, Dubăsari; Marinela SAJIN (0,9,0), Susleni, Orhei.

8 puncte: Andreea PANFILII (0,8,0), Alexandrina GÎLCA (1,7,0), Alexandrina BATRINCEA (0,8,0), Holercani, Dubăsari; Alina LUCHITĂ (0,8,0), Bardar, Ialoveni; Luminița ANTON (0,8,0), Balatina, Glodeni.

7 puncte (0,7,0): Mihaela DODI, Susleni, Orhei; Mădălina SIRBU, Anastasia SIRBU, Holercani, Dubăsari; Ludmila VĂLEANU, Nisporeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 7 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

AMURG

INUNDATIE

Valerie VOLONTIR

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

ETAPA a V-a

1. Al cătelea mandat de președinte al FMF deține Pavel Ciobanu? (5 puncte)

2. Câte puncte acumulaseră Joe Perry în partidă a șaptesprezecea în momentul în care O'Sullivan revine la masă și câștigă finala Masters 2017? (4 puncte)

3. În ce oraș al României se pregătea selecționata română de gimnastică în anul 1988? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Moldova – Irlanda – 1:3.

2. 25 de minute.

3. 15 bile roșii care valorează câte un punct fiecare.

Am în față un plic cât o geantă de mare din carton scot plicuri mai mici, foi trase la printer, foi scoase din caietul de matematică de pe care citesc răspunsurile date la întrebările etapei a treia.

Întrebarea mai cu mult e a doua, cea despre Ronaldo accidentat în finala de astă-vară. Răspunsurile sunt diferite, dar... A fost lovit la picior în minutul 16 și scos pe targă în minutul 25. Deci, răspunsul corect e „25” chiar dacă e plin internetul cu fel de fel de cifre.

Rezultatele etapei a II-a:

Iată și numele celor care au acumulat maximum de puncte (12 puncte):

Emilia CIOCANU, Costuleni, Ungheni; Ecaterina HERȚA, Bardar, Ialoveni; Luminița ANTON, Balatina, Glodeni; Maria CÎRNAT, Holercani, Dubăsari; Elena PORUBIN, Ștefan COROI, Andrei și Daniel MORARU, Vlada FIODOROV, Chișinău; Nadina DĂNĂILĂ, Lozova, Strășeni; Mihaela DODI, Orhei.

Răspunsurile autorilor care au acumulat 8 puncte: Alexandru TĂRĂCILĂ, Cimișlia; Alina LUCHITĂ, Maria PLUGARU, Bardar, Ialoveni; Petru BOICU, Susleni, Orhei; Ecaterina POPUȘOI, Holercani, Dubăsari.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 8 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

BRADLEY COOPER

Activitatea actorului și producătorului de film american Bradley Cooper este una demnă de toată atenția; comediiile sale pun în evidență câteva tipuri de oameni din viața noastră socială de astăzi și le dezvoltă cu semnele lor caracteristice, cu deprinderile lor, cu expresiile lor, cu tot aparatul înfățișării lor în situațiile anume alese de acesta. Rolul său principal în comedie-melodramă *Silver Linings Playbook* este unul neobișnuit, ceea ce ne face să fim mai atenți la efortul și la rodnică lui activitate în general.

Bradley Cooper s-a născut în Philadelphia, Pennsylvania, pe data de 5 ianuarie, 1975; a copilărit în apropiatul Jenkintown. După ce a absolvit *German-town Academy*, în 1993, a intrat la Universitatea *Villanova*, transferându-se apoi la Universitatea *Georgetown*. În 1997 obține o diplomă *Bachelor of Arts* în engleză, în cadrul Universității *Georgetown*, SUA. Tot în această perioadă, fiind la un schimb de experiență în Franța, Aix-en-Provence învață să vorbească limba franceză fluent. Termină și un Master în *Arte Frumoase în actorie* în New York, în 2000 la *Actors Studio Drama School*.

Și-a început cariera de actor în 1998, în serialul TV *Sex and the City*. A debutat în producția *Wet Hot American Summer* (2001), ca mai apoi să obțină marele rol al lui Will Tippin în serialul de succes, *Alias* (2001-2003). Pentru acesta din urmă a hotărât

să lase de-o parte micile proiecte și să se mute la Los Angeles pentru o adevărată carieră în actorie.

Pe data de 30 decembrie 2006 s-a căsătorit cu Jennifer Esposito, printr-o ceremonie restrânsă, dar după numai patru luni cei doi au divorțat.

Bradley adoră să gătească, fiind un bucătar excelent. Își petrece weekend-urile lucrând la o organizație non-profit unde predă lectii de actorie copiilor. Se dedică totalmente muncii și este gata să facă multe sacrificii pentru a fi conform cerințelor scenei. Cu șase luni înainte de a începe filmările pentru *Echipa de soc*, a renunțat la zahăr, la sare și la făină și s-a antrenat în condiții dificile zilnic timp de două ore.

Regizorul comediei *The Hangover*, Todd Phillips, le-a făcut cadou lui Bradley Cooper și întregii distribuții câte o motocicletă Vespa. Dacă pentru comedia *The Hangover* a fost plătit doar cu 600.000 de dolari, sequelul filmului l-a îmbogățit pe Bradley cu 5 milioane de dolari.

Cooper a obținut trei nominalizări consecutive la Oscar pentru rolurile sale în *Silver Linings Playbook*, pentru cel mai bun actor în rol principal (2013), în *American Hustle*, pentru cel mai bun actor în rol secundar (2014) și în *American Sniper* pentru cel mai bun film (2015).

Ana CEAPĂ

WILLIAM TRUBRIDGE

Pentru mine frica de adâncul apelor este prietenă bună cu teama de a privi în jos de la ultimul etaj al unui bloc sau din vârful unui munte. Așa că sansele mele de a face diving sunt minime, ceea ce pentru scufundători, adevărați exploratori ai adâncurilor mărilor, reprezintă lumea lor. Mă mulțumesc, atunci când merg la mare, să admir albastrul apelor de pe mal sau poate mai îndrăznesc să-mi umezesc picioarele, dar în nici un caz nu mă îndepărtez prea tare. Îmi place să simt pământul sub picioare. În lumea diverilor, lucrurile, probabil, stau altfel, mai ales pentru William Trubridge, omul care a sfidat adâncurile.

Tânărul Trubridge, care își va merita întotdeauna celebritatea, s-a născut pe 24 mai 1980, în Marea Britanie, dar la 18 ani s-a mutat în Noua Zeelandă, devenind neozeelandez cu acte în regulă. Nu a reușit să vadă bine lumina zilei, că la vîrstă de 18 luni învață să învățe, iar de la opt ani deja se scufunda sigur până la adâncimea de 15 metri. Adevaratele competiții și adevărata adrenalină însă început să le simtă tocmai când a împlinit 22 de ani.

A intrat în acest joc dintr-o glumă în 2007, cobând la adâncimea de 81 de metri, iar peste patru zile omul-pește depășește alți 82 de metri. Scufundările extremiste continuă să-și mărească înălțimea, ajungând în 2011 la peste 121 de metri. Devenise un record absolut și nimeni nu credea că vreo ființă omenească va încerca să-l depășească.

Imediat după cei 121 de metri, Trubridge își pune drept scop să treacă de 125 de metri, record pe care l-a și realizat. După aproape trei minute fără aer sub apă, acesta ieșe la suprafață, devenind mai mult decât un om cu supraputeri, a devenit un om-delfin, titlul la care visase, probabil, și eroul său Jaque Mayol. Entuziasmat de ceea ce poate vedea omul în adâncul unui ocean, diverul a declarat mândru de performanța sa că: „Este ceea mai frumoasă și mai relaxantă parte a scufundării. Te simți ca și cum oceanul te-ar fi primit din toată inima lui”.

Până în 2016 a atins peste 18 recorduri, ultimul fiind de 102 metri, realizat fără aripioarele de înot, fără nici un alt ajutor, sperând doar la aerul din piept că-l va menține să stablească nu cel din urmă record mondial la scufundări. Astfel William Trubridge devine prima ființă umană care a coborât bariera de 100 de metri adâncime fără nici un fel de asistență. El primește premiul absolut în domeniu, forul internațional numindu-l cel mai bun free-diver din lume în cele şase probe: scufundare în apnee statică, apnee dinamică cu și fără înălțătoare etc. Neozeelandezul cu trăiri de pești nu se mulțumește cu atât și va căuta în permanență să-și depășească propriul record. Cum crezi, dragă cititorule, va reuși Trubridge să facă imposibilul?

Olesea CURMEI

LINCOLN – MARELE PREȘEDINTE INVENTATOR

Dacă îți dorești succesul, continuă să crezi în sine chiar și atunci, când nimenei îi tine nu mai crede.

Abraham LINCOLN

Abraham Lincoln s-a născut în familia fermierului Thomas și a soției acestuia, Nancy, la 12 februarie 1809, în statul Kentucky. Părinții erau analfabeți și lucrau din greu pentru a supraviețui. Munca interminabilă nu-i oferi posibilitatea să învețe la școală în mod sistematic. De regulă, Abraham frecventa lecturile doar iarna, când se mai domoleau griile țărănești. Activitatea fizică intensă în perioada de adolescență s-a imprimat excelent în robustetea sa. Aceasta i-a permis să fie unul dintre cei mai solicitați cărmaci pe plutele ce transportau mărfuri spre orașul New Orleans. Uneori ele eșau pe bancurile de nisip și atunci începeau exercițiile istovitoare de salvare a vaselor și a mărfuii. Ele i s-au întipărit pentru toată viața și, fiind o minte iscoidoare și ingenioasă, avea să cugete îndelung cum să evite astfel de accidente.

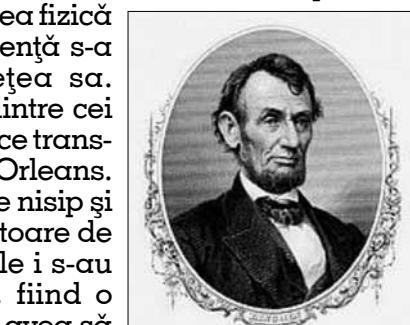
Peste ani va reuși să-și formuleze propunerile bine conturate, dar până atunci se va manifesta drept un autodidact inconsistent și talentat, care va însuși la perfecție arta oratorică, arta de a convinge, dar și întortocheatele labirinturi ale jurisprudenței. La New Orleans a văzut pietele de sclavi, aduși din Africa, unde aceștia erau examinați ca niște bestii. Această stare de lucruri l-a revoltat imens și l-a motivat să lupte pentru a o exclude din viața țării sale. Foarte mulți dintre concetătenii albi însă se opuneau cu înverșunare lichidării robiei. De aceea Lincoln, în tentativele sale de a se lansa în politică, a suferit foarte multe eșecuri. Însă nu a cedat – de fiecare dată s-a ridicat și a încercat din nou, cu mai multă putere și abilitate. Lui plăcea luptele libere – era înalt, 1 m 93 cm, și foarte voinic. În sport a avut performanțe de invizat – din 300 de lupte doar una a pierdut-o. În politică, însă, totul era invers. Caracterul său, călit în campanii electorale, crezul în egalitatea în drepturi a tuturor ființelor umane, indiferent de rasă, de starea socială sau de apartenență religioasă la un cult sau altul, l-au adus, în 1860, în cea mai înaltă și responsabilă funcție – el este ales al 16-lea președinte al SUA. În 1863 Lincoln semnează Proclamația de emancipare, care interzicea răspândirea sclaviei și constituia un factor decisiv în abolirea totală a acesteia. Si astă

după ce fusese declanșat Războiul Civil, în 1861 – încă până la investirea lui în funcție, de către statele cessioniste, aprige susținătoare ale robiei. Eforturile lui Lincoln însă nu au fost iertate de adversari, și la 14 aprilie 1865, în timp ce se afla la teatru, a fost asasinate de către un actor, care s-a dovedit a fi și spionul separatiștilor. De altfel, era unul dintre acțorii îndrăgiți ai lui Lincoln.

Pe lângă povara luptei împotriva sclaviei, a războiului civil și acțiunilor pentru întregirea țării, a reformelor constituționale revoluționare, Lincoln a fost și un tată atent și grijigiu, cu dorința de a-și vedea copiii cetăteni demni ai țării, cu înalte calități morale. Când unul dintre copii a mers pentru prima dată la școală, Lincoln a adresat o scrisoare profesorului fiului său, devenită faimoasă. „Învățați-l că e mult mai onorabil să eșueze decât să trișeze”, „învățați-l să „vândă” creierul celor care dau mai mult, dar niciodată să nu pună un preț pe sufletul și inima lui”, „tratați-l gentil, dar nu-l protejați, deoarece doar testul focului face oțelul bun”. Actualitatea acestor îndemnuri în prezent este, poate, mai stringentă decât pe vremuri. Îndeosebi în societatea noastră, când se mai caută căi de alternativă pentru a susține un bacalaureat. De la căți din părinți au zis astfel de povești? Si prin această scrisoare Lincoln și-a demonstrat vizuirea de președinte al unei națiuni, care trasa viitorul. Nu în zadar a fost unul dintre cei mai iubiti președinți, despre care s-au scris cărti mai multe decât despre ceilalți laolaltă. Nu în zadar chipul său este sculptat în piatra munților și marmura monumentelor, iar numele-i este imortalizat în cele mai luxoase automobile, purtătoare de avioane etc.

Da, era să uit, în 1849 inventia sa „Balizajul navelor peste bancuri”, în care propunea un doc plutitor pentru a ridica plutele și slepurile de pe bancuri, a fost trecută în lista de brevete ale SUA cu numărul 6469. A construit chiar și un model proporțional. Inventia însă nu a fost utilizată. Dar aceasta mai contează oare, când a reușit să facă atâtea pentru țara lui?

Violeta ZABULICĂ

plutitor pentru a ridica plutele și slepurile de pe bancuri, a fost trecută în lista de brevete ale SUA cu numărul 6469. A construit chiar și un model proporțional. Inventia însă nu a fost utilizată. Dar aceasta mai contează oare, când a reușit să facă atâtea pentru țara lui?

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

ELEVĂ LA COLEGIUL DE MEDICINĂ

RELATIILE COPII, PĂRINȚI, BUNICI

Că să ajungă la cititori, orice număr de revistă trebuie pregătit măcar cu o lună mai devreme. Iată de ce scriu și eu aceste rânduri într-o zi de luni cu promoroacă pe copaci, după ce, în ajun, împreună cu nepoatele și câteva prietene de-ale lor, ne-am împodobit curtea cu o domniță de zăpadă, iar dimineața mi-a telefonat mezina să-mi spună printre suspine că astă-noapte cineva și-a băut joc de prințesă și a călcăt-o în picioare. La o adică, îmi cam imaginez cine ar fi vandali, căci în timp ce gloata noastră cotilea vălătucii prin troian, să fie mai mășcați, am văzut că trei adolescenți ajunși lângă omul de zăpadă care deja se înălță în fața altui bloc, nu au putut trece pe alături până nu i-au dat capul jos. Dar tot atunci s-a deschis o fereastră și un bărbat care, probabil, le era cunoscut băiețandrilor, le-a strigat că va da de știre părinților ce odrasle au dacă nu se ostenesc să facă totul cum a fost. Si s-a mocoșit mult gașca, însă în van i-au fost eforturile, pentru că n-a mai reușit să dreagă ceea ce stricase. Si mi-am zis, urmărindu-i, că azi crește o generație care numai să distrugă are chef și este în stare, căci să facă ceva nu dorește și nici nu știe cum. Iar dacă am tras o asemenea concluzie din punctul meu de vedere, era firesc să mă întreb și cam ce impresii ar putea să aibă generația vizată despre acei care cred că au dreptul să o învețe și trăi. Iată doar câteva istorioare descoperite în poșta redacției.

școală vieții

LENEȘUL MAI MULT ALEARGĂ, ZGÂRCITUL MAI MULT PIERDE

Iată trei lecții din viață. Mi-au plăcut și le-am copiat, să nu le uit.

Brutarul dintr-un târgușor îl dă în judecată pe negustorul de produse lactate, învinuindu-l că l-ar fi înșelat în permanență la cântar, fiindcă îi aduce 900, 800, iar uneori chiar și 750 de grame de unt în loc de kilogramul comandat. Dar judecătorul îl declară nevinovat pe lăptar, constatănd că el nici nu are cântar, ci doar o balanță cu care nu poate înșela, deoarece totdeauna pune pe un talger al balanței pâinea luată în ziua respectivă de la brutăria negustorului cu pâra, care exact un kilogram ar trebui să tragă la cântar, iar pe celălalt talger tot adaugă unt, până se echilibrează balanța.

În alt târg era un avocat tare lacom din fire, care jupuia câte șapte piei de pe sărmanii care erau nevoiți să apeleze la serviciile lui. Dar iată că un om de afaceri, având mari probleme din cauza

concurrentului cu care a ajuns să se judece, vine la acel avocat să afle ce-i de făcut pentru a nu rămâne în pierdere, numai că, știind cât de hapsân este, îi prezintă situația de pe pozițiile rivalului. Avocatul, ca să aibă temei pentru a-i cere un onorariu mai barosan, îi spune că în asemenea situație va fi foarte greu, dacă nu chiar imposibil să-l apere. Si i-a lămurit atât de clar fiecare argument al părții adverse, drept care se dădea omul de afaceri, încât acesta a zis în cele din urmă că va fi nevoie să-și caute alt avocat, deși în realitate nici nu-i mai trebuia.

Încântat de a doua istorioară, un zgârcit hotărăște să o aplice în practică și, întâlnind un doctor cunoscut în timp ce luptă cu guturaiul, îl întrebă: „Dumneata ce faci, când se întâmplă să răcești?”. „Ce să fac? Strănut”, îi răspunde medicul.

Dana ȚURCANU
L. T. Gh. Asachi, Chișinău

cea mai tragicomică întâmplare

CINE-I LUNATICĂ?

Nu demult fiică-mea, plecând în sat la ziua de naștere și nu mai țin minte cărei rude din partea ginerelui, ca să nu-și chinuască pe drumuri fetița din clasa întâi, a lăsat-o în grija mea. Cu mâncarea, igiena și îmbrăcăminteștia că am să mă descurc, de aceea și insistat doar într-o privință: să nu uit să-i trezesc odrasla mai devreme, ca nu cumva să întârzie la școală. Si la plecare mi-a spus, și din drum mi-a telefonat, aşa încât e clar că anume cu acest gând m-am dus la culcare. Si iată că taman în acea noapte a nins, totul era alb afară, iar eu, ridicându-mă din pat să beau o cană de apă și, dacă am văzut atâtă lumină, am crezut că de-acum e dimineață, grăbindu-mă să-mi trezesc nepotica.

FĂRĂ CUVINTE

Alexandru DIMITROV

În câteva minute și pâinea cu unt, și ceaiul au fost gata, iar mititica a înghițit totul din fugă și dusă a fost, nici n-a așteptat să îmbracă ceva, ca să petrec.

Acum închipui-vă ce am simțit eu, dând cu ochii de ceas și văzând că-i ora 2. Am țășnit din casă cum eram, în cămașă de noapte, numai cu târlicii în picioare și cu paltonul pe umeri, ca să alerg la stație cu gândul că mititica stă acolo în așteptare. Fiindcă nu era acolo, m-am repezit să caut prin împrejurimi, am alergat așa, buimacă, până mi-au înțepenit picioarele de frig și m-am întors înapoi, ca să mă îmbrac mai căld și să sun

Rubrică susținută de Victor PAVLIUC

la poliție. Dar nu a fost nevoie, fiindcă... mi-am găsit nepoțica în asternut, de unde a mormăit somnoroasă: „Încă-i noapte, bunică”. Pur și simplu, eu mă duc la stație prin partea de jos a blocului, că așa-i mai aproape, iar mititica totdeauna ieșe pe din deal, fiindcă acolo este un căteluș care îi răspunde la salut dând din coadă.

Maria NEGARĂ
pensionară din Chișinău

imprezii din vacanță

AU SĂRĀCIT ȘI PIRĀȚII

Punt Tanea și la 16 februarie am împlinit 12 ani. Acum locuiesc în Italia, dar primii șapte ani i-am trăit în Republica Moldova, unde vara trecută mi-am petrecut și vacanța mare. Trei săptămâni cu fratele Bogdan ne-am odihnit la bunică, într-un sat din preajma Orheiului. Dar mai întâi am poposit la Chișinău, unde am dormit câteva nopți la prietena mea Dana, care mai are o soră Doina, petrecând împreună tot atâtea zile.

Din căte au avut de povestit fetele, cel mai mult mi-a plăcut cum au căutat comoara ascunsă de pirați în păduricea din Telecentru. Le-am propus să o mai căutăm o dată, dar ele mi-au spus că nu au știere când ascund pirații comoara, numai bunicul lor îi telefonează, să-l informeze. Chiar și două zi a venit bunicul să ne spună că i-au telefonat pirații. Tot atunci Doina ne-a îndemnat să căutăm într-o ciocă putredă de plop. Își am găsit un petic de hârtie, pe care era desenată o hartă cu săgeți spre tot felul de semne și numărul de pași până la ele. Aveam la îndemâna și o busolă, încât am pornit fără zăbavă la drum, ca să ajungem la un teren de joacă, lângă care crește un stejar bătrân. Am scotocit prin toate scorburile și, în loc de comoară, am scos al doilea petic de hartă, care ne-a arătat drumul spre alt stejar, cu treia parte de hartă. În acest fel am descoperit o răchită prăvălită și, sub rădăcinile ei, comoara, care la drept vorbind, m-a cam dezamăgit. Nu de alta, dar fetele îmi povestiseră că de două ori au fost în aceeași expediție și pirații le-au bucurat cu cărțușii ori jucările pe care și le-au dorit mai mult, iar de această dată am descoperit doar o pungă cu castraveți, roșii și ceapă verde pentru o salată în sânul naturii.

Nu știu, poate că în Republica Moldova au sărăcit și pirații, dar mai interesante au fost căutările decât ceea ce am găsit. Iată de ce îmi zic în gândul meu că, de chitesc locul potrivit și voi avea răbdare să organizez așa ceva în Italia, voi avea grija să fie și comoara pe potriva căutărilor.

Tatiana CEREMPEI
Rovereto, Italia

Rubrică susținută de Ștefan TODIRĂȘCU,
doctor în științe

CATALIZATORUL CREȘTERII ECONOMICE

Cerul nu-l ajută niciodată pe cel care nu trece la acțiune.
Sofocle

Dragă cititor, astăzi inaugurăm o nouă serie de materiale informative și edocationale, având genericul *afacerea proprie*. De la bun început vom menționa că ne vom axa cu precădere pe domeniul microeconomic, mai precis, pe cel al întreprinderilor Mici și Mijlocii (IMM-uri). Ne-am propus să începem cu o privire de ansamblu asupra acestui sector. Întâi de toate, să ne amintim de clasificarea IMM-urilor, recomandată de UE în 1996: *Categoria întreprinderilor Micro, Mici și Mijlocii este formată din întreprinderi care angajează mai puțin de 250 de persoane și care au o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 de milioane de euro și/sau dețin active totale de până la 43 de milioane de euro.*

Astfel, întreprinderile Mici au cel mult 49 de angajați, o cifră de afaceri de maximum 7 milioane de euro și active totale – 5 milioane de euro, iar Microîntreprinderile sunt considerate afacerile care au maximum 9 angajați.

Cifra de afaceri cuprinde suma totală a veniturilor din operațiunile comerciale efectuate de firmă, respectiv vânzarea de mărfuri, produse și/sau servicii într-o perioadă de timp determinată.

Activele totale reprezintă totalitatea resurselor materiale și nemateriale ale unei firme care au o valoare economică ce poate fi măsurată și exprimată în unități bănești. De exemplu: bani în numerar, investiții, datorii debitoare de recuperat, stoc de bunuri, teren, clădiri, utilaje, vehicule.

Alexandru DIMITROV

Peter Drucker (1909-2005) spunea: „Micile afaceri reprezintă catalizatorul principal al creșterii economice”, fiindcă aceste mici afaceri contribuie la realizarea obiectivelor fundamentale ale economiilor naționale, devenind „forțele motrice” ale progresului economic. Într-adevăr, statisticile demonstrează că în majoritatea țărilor dezvoltate IMM-urile au un rol dominant în economiile acestora, constituind cca 99% din numărul total al întreprinderilor. De exemplu, în România, Microîntreprinderile reprezintă peste 89%; întreprinderile Mici – aproape 9%, iar cele Mijlocii – 1,6% din totalul IMM-urilor din România.

În mai multe țări, cum ar fi Statele Unite ale Americii, Japonia, Germania, Franța, Marea Britanie, ponderea întreprinderilor mici și mijlocii este de 99,3-99,7% din totalul întreprinderilor create în aceste țări. De obicei, anume IMM-urile oferă cca 75-80% din locurile de muncă, ceea ce este un procentaj destul de mare în comparație cu companiile mari.

MUZICA ESTE SUFLETUL MEU

Inesa VEXLER, 10 ani, Târgu Dondușeni. Locul III la Festivalul Internațional de Muzică Ușoară pentru Copii și Adolescenti *Music For Kids Moldova Battle*, categoria Junior A., la Iași. În 2011, Premiul mare la concursul raional *Vreau să devin o stea*. În 2015, locul I la concursul raional *Vocea de aur*. În 2015-2016 este selectată în Marea Finală la *Ring Star* printre 30 de copii din 100. Trei evoluări la *Ring Star Moldova* 1. Două evoluări la *Gurinel* pe scena *The best voice*.

— La câți ani ai început să cântă și la ce vârstă ai ieșit pentru prima dată în scenă?

— De când mă țin minte cânt. Mămică mă filma fără să observ și eu improvizam piese. Acum, când privesc filmulețele, râd în hohote. În memoria mea s-a păstrat concertul *Toamna de aur* de pe când aveam doar trei ani, care a avut loc la grădinița pe care o frecventam de la Moscova, unde m-am născut și am locuit până la vîrstă de cinci ani și jumătate.

— Ce pasiuni ai?

— Marea mea pasiune a fost și rămâne muzica.

— Care sunt piesele tale preferate?

— Momentan ador și cânt: Whitney Houston – *I Will Always Love You*, Laura Pausini – *In assenza di te*, Tina Arena – *Tu es toujours là*.

— Ai emoții atunci când ești pe scenă, care sunt ele?

— Am o plăcere să evoluez pe scenă, îndeosebi îmi place concurența și cu fiecare concurs sau festival acumulez mai multă experiență.

— Te vezi în viitor activând în acest domeniu?

— Am planuri și sper să le realizez, dar acum fac ceea ce-mi place, dansez stilul pop, cânt la pian, desenez, practic sportul.

— Prin muzică se redau îndeosebi stări sufletești, îndemnuri pentru oameni sau pur și simplu aceasta este o activitate ce îl bucură personal pe cel care o practică?

— Muzica este sufletul meu și ea mă definește, mă face să văd viață în culori vii. Orice stare sufletească a mea e reflectată în muzică.

— Ce mesaj vrei să le transmiți cititorilor revistei NOI?

— Deviza mea în viață este: *Festina lente* (Grăbește-te încet). Deci, mă grăbesc încet, dar cu pași siguri, pentru a mă realizează în viață, ceea ce le urez și cititorilor revistei NOI!

Pentru NOI – Ana CEAPĂ

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

POVEȚE DIN BĂTRÂNI (48 p.) și **FRUMOASĂ-I LIMBA NOASTRĂ** (32 p.). Chișinău-București: *Litera mică*, 2016.

Lecturi școlare îți propune un titlu curios, cu un cuvânt introductiv de Constantin Tănase: „Stai să-ți spun, nepoate! Soarbe înțelepciune din vorbele vechi, citește cu lăru-are-aminte proverbele adunate în această carte, vezi-ți de nevoie minții, nu numai de ale trupului și unde te doare acolo să te legi...” Ilustrațiile lui Alex Dimitrov condimentează cu sare și piper vorbele înțelepte.

Antologia de versuri dedicată limbii noastre, semnate, după cum urmează, de A. Mateevici, M. Duțescu, Gh. Sion, G. Coșbuc, A. Ciurunga, V. Eftimiu, I. Alexandru, Gr. Vieru, N. Costenco, B. Istru, V. Teleucă, P. Cărare, Gh. Vodă, N. Dabija, A. Suceveanu vin să completeze biblioteca ta impresionantă.

GENEZA TEATRULUI NAȚIONAL DIN CHIȘINĂU 1818-1960 (O cronică). Iurie Colesnic (512 p.) și **O CRONICĂ A TEATRULUI NAȚIONAL MIHAI EMINESCU DIN CHIȘINĂU 1918-1930**. Ediție îngrijită de Petru Hadârcă (512 p.). Chișinău: *Cartier*, 2016.

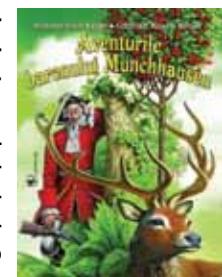

Apariția teatrului românesc în Basarabia, un fenomen întârziat, este un capitol aparte în cultura noastră. Cronica semnată de Iurie Colesnic ne relatează că „după 1990, odată cu schimbarea regimului politic, teatrul a devenit altul și altul a devenit spectatorul.”

Ediția îngrijită de Petru Hadârcă vine să demonstreze că Teatrul Național *M. Eminescu* este „opera realizată în urma actului Unirii de la 1918”, când Basarabia este conectată la cultura românească. Sunt adunate un număr impresionant de documente de arhivă, cronică, rapoarte despre ceea ce avea să devină Teatrul Național din Chișinău în demersul de explorare a istoriei.

AVENTURILE BARONULUI MÜNCHHAUSEN. Rudolph Erich Raspe, Gottfried August Bürger. Chișinău: *ARC*, 2014, 64 p.

Baronul Münchhausen a intrat în literatura universală drept personajul simbol care minte fără încredere. Multă s-au îndoit la acea vreme că faimosul minciunător este o ființă reală, dar astăzi că omul a existat într-adevăr și-l chemă Karl Friedrich Hieronymus. Acestuia, îmbrățișând cariera armelor, îi plăcea să-și amintească faptele de vitejie înfiorindu-le în fel și fel. Descoperă istoria acestui personaj fără precedent!

DACĂ ȚI-AI FRIPT LIMBA

Diminetile sunt pline de surprize atunci când ai prea puțin timp pentru a le reuși pe toate. Unde mai pui că nu poți ieși din casă fără a sorbi cel puțin un ceai. Și dacă ți se întâmplă să-l bei fierbinte, n-ai început bine ziua. Când te alezi cu limba friptă, disconfortul te însoțește mult timp. Toată lumea cunoaște ce înseamnă să-ți frigi limba, fie că a făcut-o inconștient, fie că nu a rezistat tentației de a gusta o mâncare delicioasă înainte ca aceasta să se răcească. Senzația de arsură de pe limbă nu numai că îți creează un disconfort puternic, ci îți poate afecta și papilele gustative, împiedicându-te să simți gustul alimentelor și băuturilor consumate. La fel ca

în cazul oricărui tip de arsură, și aceasta are nevoie de timp pentru a se vindeca.

Pentru a calma durerea, apeleză imediat la orice element rece. Aplică pe limbă un cub

de gheăță, pe care să-l menții cel puțin un minut sau mușcă o înghețată. Vei simți îndată efectul. Din propria experiență, îți recomand gargarele cu apă sărată, pe care să le faci repetat timp de câteva minute. Soluția o obții dizolvând o jumătate de linguriță de sare de bucătărie într-un pahar cu apă – nimic mai simplu. De mare ajutor sunt și frunzele de cecai verde, florile de mușețel sau de gălbenele. Ține în gură infuzie rece de cecai, procedând astfel până va trece durerea și senzația de arsură. Ca să îți calmezi durerea, încearcă dropsurile mentolate împotriva tusei, având în vedere că ele acționează drept anestezici locali. Dacă nu le ai la indemâna sau nu le suporți gustul, apeleză la miere, cu condiția să nu fii alergic la ea. Acest remediu dulce având proprietăți antiseptice, nu doar ajută la tratarea arsurilor, dar și la dezinfectarea gurii. Fii atent, nu aplică pe limbă sau pe cerul gurii creme dacă nu le cunoști indicația. Dacă ai suferit o arsură profundă, până la vindecarea completă a limbii, evită să consumi alimente sărate, acide, crocante și fierbinți.

Pentru a evita astfel de situații neplăcute, data viitoare, așteaptă ca alimentele să se răcească aproximativ 3-5 minute. Dacă obișnuiești să încălzești mâncarea în cuptorul cu microunde, ar fi bine să-l eviți de acum încolo. Acest dispozitiv nu doar implică radiațiile, ceea ce presupune un real pericol pentru sănătatea noastră. Deseori acesta încălzește alimentele neuniform – călduțe la suprafață și fierbinți la mijloc – ceea ce ne predispune la arsuri.

FRUCTELE DRAGONULUI

Acum doi ani, plecată într-o vacanță frumoasă în Mexic, prietena mea s-a gândit să mă surprindă cu ceva deosebit. Printre celealte cadouri a stocat câteva fructe de cactus. Trebuie să recunosc, îmi păreau caraghioase și a le gusta însemnată o întreagă aventură pentru mine. Dar mi-au plăcut atât de mult. Ba chiar am fost surprinsă să le zăresc și la noi, pe rafturile unui supermarket.

Fructele de cactus au formă ovală și sunt acoperite de o coajă groasă, spinoasă și intens colorată, motiv pentru care li se mai spune fructele dragonului. Miezul plin de semincioare este foarte succulent și aromat. Trebuie să știi că nu toate speciile de cactuși fac fructe. Așa că nu aștepta ca țeposul tău ghiveci să dea roade.

Dacă ai ocazia să guști din aceste minuni ale naturii, nu ezita. O să-ți placă, sunt sigură. În plus, te vei alege și cu o porție de sănătate. Fructele de cactus sunt pline de vitamine, substanțe minerale, antioxidanti, proteine și lipide, capabile să asigure nevoile energetice ale organismului. Dar să le luăm pe rând. Fructele de cactus abundă în vitamina A, C, E și cele din complexul B și sunt bogate în fier, calciu, zinc și magneziu. Totodată, ele mai conțin o cantitate însemnată de fibre și licopen, care este un antioxidant puternic, imprimându-le fructelor culoarea roșie, portocalie sau galbenă și care protejează inima și previne formarea celulelor canceroase.

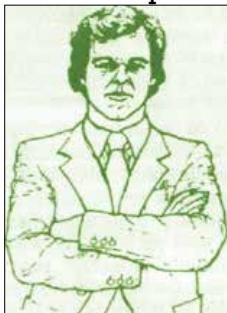
Datorită semințelor pe care le conține din plin miezul lor, fructele de cactus sunt mai mult decât recomandate în alimentația celor cu probleme digestive. Acizii grași protejează interiorul stomacului, fibrele facilitează digestia, iar conținutul mare de glucide cu absorbtie lentă protejează pancreasul și previne apariția diabetului.

Acum, că ai aflat ce beneficii aduc aceste fructe sănătății, cu siguranță n-o să mai privești cactușii cu ochi răi. La fructele de cactus doar miezul este comestibil, nu și coaja. Fructele proaspete se taie în jumătăți și se servesc cu linguriță. Sau se descojesc și se taie felii. Se recomandă să se consume reci, după ce au stat câteva ore la frigider. Sunt o alternativă perfectă pentru o zi de vară, având în vedere că acestea conțin peste 80% apă, deci sunt foarte hidratante și răcoritoare. Din ele se mai prepară dulceață, jeleu, suc sau se adaugă în salatele de fructe. În unele bucătării tradiționale fructele de cactus se folosesc ca ingredient valoros pentru anumite sosuri picante sau dulci.

BARIERĂ

*S*emnalele de tip barieră sunt foarte multe. Găsim urme ale lor în purtarea adolescentei care chicotește cu mâna la gură sau cu brațele încrucișate pe piept. În acest caz, mâinile și brațele se încrucișează pe corp, formând o „barieră” temporară pe diagonala bustului, ca barele de protecție ale automobilelor.

BRAȚE

*O*mul poate să se exprime fără ajutorul brațelor, dar nu se poate gândi să întreprindă, să credă ori să gândească acțiunea fără ajutorul lor.

Brațul stâng este brațul libertății de gândire sau de credință. Brațul drept este brațul motor al dreptaciului sau brațul libertății de acțiune.

Brațul ridicat în semn de victorie este gestul tipic de triumf și victorie, foarte apreciat de oamenii politici și de sportivi. Ei își salută suporterii cu brațele ridicate și își onorează rangul adoptând o poziție „ridicată”. În acest

mod par mai înalți și mai puternici și, de asemenea, mai ușor de observat.

Salutul militar, cu brațul îndoit și mâna la înălțimea tâmpiei, reprezintă un gest de calmare, destinat să anuleze semnalul trimis de în-

tregul echipament al soldatului. Salutul papei reprezintă gestul amplu și simbolic de a-i strânge în brațe pe toți copiii Domnului, aflați în fața lui.

Brațele ridicate în semn de înfrângere formează un unghi ușor diferit. În cazul unei amenințări, brațele sunt îndoite din cot, iar degetele, încrucișate pe cap.

Brațele deschise este o invitație la îmbrățișare sau o simulare a ei, făcută la distanță.

Pozitia brațelor îndreptate în față este mai complexă. Poate fi semn de respingere, dacă palmele sunt îndreptate în afară, semn de agresiune, dacă pumnii sunt strânși, ori semn de cerșetorie, dacă palmele sunt întinse. Această atitudine poate fi și o invitație la îmbrățișare sau poate transmite tot felul de semnale, în funcție de felul în care sunt folosite palmele.

BĂRBIE

*M*ușchiul care ridică bărbia îl proiecteză înainte, imprimând feței o expresie sfidătoare. Când copiii se sfidează din priviri în curtea școlii, fac întotdeauna o mișcare ce le expune bărbia loviturilor ipotetice ale adversarului. Atunci când simțim o durere violentă, mușchiul care mișcă pielea gâtului trage gura în jos ori către bărbie. Această expresie poate fi citită și ca un semnal frust de ignoranță.

Intr-un alt registru, bebelușii mușcă încântați bărbia mamei. O reacție ce provine din reflexul de supt. Bărbia ovală sau rotundă a mamei amintește de un săn pe care bebelușul vrea să și-l insușească.

Atunci când sentimentul de furie, de nemulțumire ascunsă ori de frustrare se afișează pe ecranul minții, bărbia are tendința să se retragă, anulând astfel de-nivelarea dintre gât și gâtlej. Pe de altă parte, bărbia ridicată este una a confruntării, a trufiei sau a disprețului.

Joseph MESSINGER
Dicționar ilustrat al gesturilor,
Editura Litera

SECRETUL ÎNVĂȚĂRII

*T*e ceartă mama de zece ori până te apuci de matematică sau istorie? Descoperi în fața foii de examen că nu mai ți-ai minte mare lucru din tot ce ai învățat? Cauți fel de fel de motive ca să tot amâni lectura unei opere literare? Ei, uite că, pentru a te adapta unui program bine stabilit, trebuie să dai dovadă de creativitate, gândire critică, flexibilitate, responsabilitate, colaborare... Pentru a reuși, e bine să cauți ajutor, de aceea îți propun o serie de metode eficiente, care te vor ajuta să reții informația pe termen lung. Mare atenție la învățarea superficială, care nu durează, dar te consumă la fel de mult.

Materia bine asimilată formează o rețea organizată în mod logic, unde cunoștințele noi le completează și le îmbogățesc pe cele asimilate deja. Fii entuziasmat și explorează subiecte care te fascinează! Când efortul tău va fi observat, vei dori să înveți și să te autodepășești. Bucură-te de fiecare realizare, performanță chiar dacă ești la început de cale. Nu uita, se învăță în cicluri, șă că niște răbdare se cere. Învăță din experiențele de zi cu zi, transformându-le în modalități de asimilare a cunoștințelor. Descorește lumea punând întrebări și creând conexiuni. Testează informația învățată și fă analogii între nouă învățat și ceea ce cunoști din alte domenii. Chiar dacă internetul e omniprezent în viața ta, alege grăul de neghină, folosind util spațiul virtual.

Caută oameni de la care ai ce învăța. Comunică cu ei și nu uita că în procesul comunicării, 55% îi revine fiziolgiei (limbajul corporului), 37% vocii (ritm și ton), și numai 8% cuvintelor purtătoare de informație. Așadar, totul în jurul nostru e grăitor, nu doar cuvintele.

Cu pași mici, dar consecvenți, depășind frigul acumulat, uite că am ajuns în luna martie – dătătoare de viață. E o nouă etapă de a învăța... cu soare și verde crud. Ca la început de cale. Care între timp se coace și spulberă iluzia învățării.

DARTZ – PUTERE ȘI SECURITATE

DARTZ (Division Automobile Riga Tank Zavod), parte a companiei DARTZ Grupa din Estonia, care activează în domeniul militar, în parteneriat cu fir-

ma Avtocab din Sankt-Petersburg (Rusia), propune automobile vigoioase și înalt securizate atât pentru forțele de

ordine, cât și pentru persoanele VIP. Ele sunt proiectate de echipa faimosului constructor auto-

bat T98, produs și în versiune civilă, cât și seria PROMBRON sunt automobile de teren, cu motoare puternice (cele mai modește – 320 c.p.) și caracteristici sprint de invidiat: în jur de 9 sec. pentru a atinge 100 km/oră, cu o viteză maximă reală de 180 km/oră, deși căntăresc aproape 4 tone. Blindajul și sticla geamurilor de 5-7 cm rezistă la focul mitralierelor, iar unele versiuni, și la grenade. Pentru chinezii bogăți DARTZ produce modelele Shark, Dragoon, Black Snake, Alligator,

cu motoare de până la 1600 c.p., cu lux oriental și o mulțime de opțiuni speciale. Iar pentru amatorii de călătorii cu iahtul compania propune mașina sportivă DARTZ PROMBRON Nagel, cu motor de 2000 c.p., blindat, luxos, care poate trage ușor iahtul. Este pri-

mul automobil sportiv blindat.

Prețurile modelelor DARTZ încep pe la 1 milion de dolari și ating,

didact Dmitri Parfionov, care în anii '80 a venit cu o provocare – autoturismul Laura, o bijuterie pe fundalul producției sovietice. În anul fondării, 2008, DARTZ a produs la uzina sa din Estonia, iar în scurt timp a transferat o parte din producere la Riga, unde pe timpuri activa Russo-Balt, producătorul automobilelor pentru imperator și nobilime.

Automobilele DARTZ intrunesc performanțe tehnice de top, un nivel foarte înalt de securitate, fiabilitate, dar și un design indimenticabil. Atât faimosul Kom-

în funcție de cantitatea de diamante, pietre prețioase, aur și materiale exotice utilizate, chiar și 8 milioane.

Iurie SCUTARU

APRILIE

100 ani de la nașterea lui Vladimir ANDRUNACHEVICI, matematician, profesor universitar, academician, fondator al școlii matematice din Republica Moldova (3 apr. 1917 – 22 iul. 1997).

85 de ani de la nașterea lui Fănuș NEAGU, nuvelist, romancier, dramaturg, publicist și actor, membru titular al Academiei Române (5 apr. 1932 – 24 mai 2011).

565 de ani de la nașterea lui Leonardo DA VINCI, pictor, sculptor, arhitect, inventator, filosof, om de știință, umanist italian, cel mai de seamă reprezentant al Renașterii italiene din perioada de apogeu a acesteia (15 apr. 1452 – 2 mai 1519).

150 de ani de la nașterea lui Wilbur WRIGHT, pionier al aviației mondiale, inventator și constructor american al primului avion funcțional (16 apr. 1867 – 30 mai 1912).

65 de ani de la înființarea Studioului *Moldova-Film* (17 apr. 1952).

580 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ștefan cel Mare (12 apr. 1457 – 2 iul. 1504).

80 de ani de la nașterea lui Dumitru CARACIOBANU, actor de teatru și de film, de origine aromân (22 apr. 1937 – 14 oct. 1980).

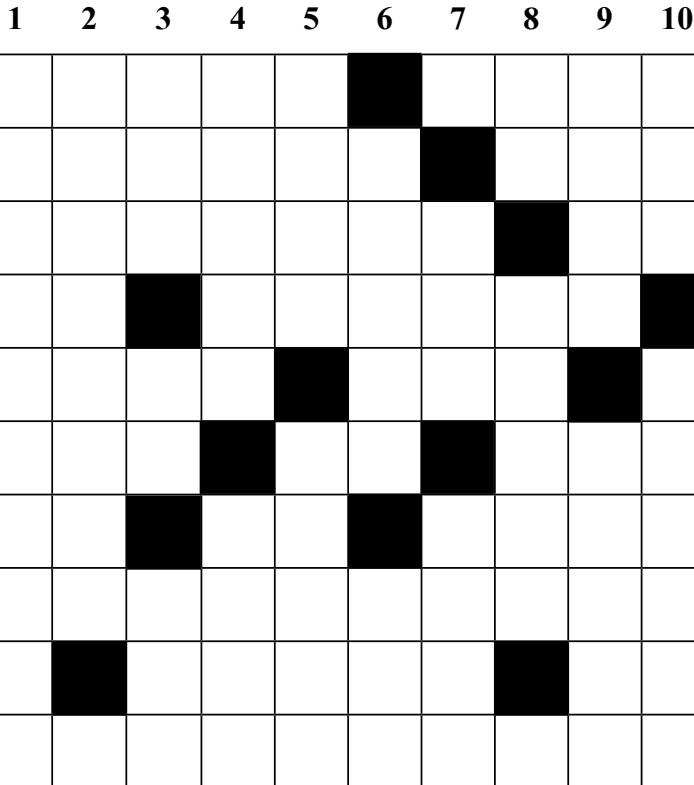
370 de ani de la stingerea din viață a primului cronicar român Grigore URECHE, istoric și scriitor, unul dintre cei mai mari cărturari români (cca 1590 – apr. 1647).

50 de ani de la apariția publicației *Magazin istoric*: Revistă de cultură istorică la București (apr. 1967 – dec. 1989, ian. 1990).

cuvinte încrucișate

Rubrică susținută de Igor GROSU

ORIZONTAL: 1 Emite sunete, poate chiar și lumină – Leagă poala de creasta muntelui. 2. Păstori – Simbol muzical. 3. Platformă improvizată pentru artiști – Unealtă urecheată. 4. Vârful cozii! – Ciolanel. 5. Navă cu petrol – Stă urât pe imbrăcăminte. 6. Cea de acolo – Tai! – Cum este. 7. Cec! – Preludiul vacii – Rezultat. 8. Un cineva. 9. Ghimpoși – Ite! 10. Femeie greu de înțeles.

VERTICAL: 1 Atrag atenția publicului. 2. Umbără cu ursul. 3. Începutul retragerii! – Poftim – Loc de încântare. 4. Termen – Pășesc. 5. Alături de motociclist – Expirăm brusc și tare. 6. Iubire naivă – Institutul de Cercetări Aeronautice. 7. Cărți solide – Un vechi indo-european. 8. Lei! – Lipsită de transparentă. 9. Ca fieră – Îl mâncăm de Crăciun. 10. Poftă de râs – Trasă de un cal.

Dragi cititori,

Suntem în prag de primăvară și ne bucurăm de reînvierea naturii. Dar avem și plăcuta ocazie să-i menționăm pe cei mai activi cititori ai revistei care ne-au bucurat cu răspunsuri corecte la integramele din numerele precedente. E vorba de Ecaterina HERȚA și Maria PLUGARU din Bardar, Ialoveni; Andreea și Vlad CORNEA din Cușmirca, Soldănești; Ion CROITORU din Chișinău; Tamara BIVOL, elevă la Colegiul Național Iași, România. Minte ageră!

Răspunsurile corecte – nr. 1, 2017

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Colosal. Mr. 2. Acolit. Mie. 3. Paradiziac. 4. Orice. Er. 5. R.A. Eronat. 6. unicat. 7. Literatură. 8. Târg. Al. 9. Mere. Glonț. 10. Am. Seliști.
VERTICAL: 1. Caporal. Mai. 2. Ocară. Item. 3. Lori. Stir. 4. Olace. Eres. 5. Siderurg.

6. Ati. Ona. G.L. 7. Zenitali. 8. Miraculos. 9. Mia. Țar. Nt. 10. Rece. Tanti.

trei variante – un răspuns

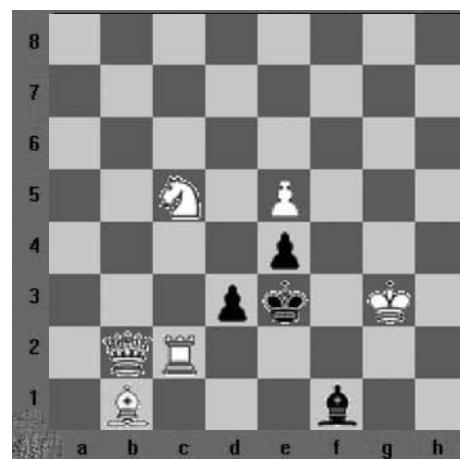
Cuvântul *manco* înseamnă lipsă de bani; pierdere la o marfă.

frământări de minte

E posibil, dacă aruncați mingea în sus.

Caissa

1. Nc8 Rxc8. 2. Da8X, sau
1. Nc8 Ra7. 2. Db7X.

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI

NOI

Camil RESSU (1880-1962): CURĂȚENIA DE PRIMĂVARĂ

Pictor român. A fost preocupat de probleme sociale, de lumea necăjită, elaborând desene satirice, peisaje și compozitii pe teme rustice. Cu o formăție solidă, în care predominau studiile după corpul uman, după peisaj și după obiectele din imediata apropiere, Camil Ressu a reușit ca, prin combinarea capacitaților formative ale desenului culorii, să realizeze o creație care păstrează valorile tradiției, în condițiile unui efort de înnoire a limbajului plastic. Poate fi observată oscilația între un anumit fel de pictură suficientă să fie fără contextualizări și ideologizări și o pictură voluntaristă, denotativă și eroizantă.

Lucrări: ÎNMORMÂNTARE LA ȚARĂ, COSAŞI ODIHNINDU-SE, DUPĂ BAIE, VATRĂ ȚĂRĂNEASCĂ, LA UMBRĂ, ȚĂRĂNCI ÎN BISERICĂ, DIMINEAȚA LA ARAT etc.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

noi și voi: HRISTOS A ÎNVIAT!

poezie: AU ÎNNEBUNIT SALCÂMII.

De vorbă cu muzicienii FRATELLI ADVAHOV.

Ultima etapă a acestei ediții a concursului sportiv CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!.

pagina muzelor: Cindy CRAWFORD.

time-out: Zalina MARGHIEVA.

afacerea proprie: IDEI PENTRU AFACERI.

fii sănătos!: SEMNALELE CORPULUI.

Materialele cu tematică ecologică apar cu suportul financiar al Ministerului Mediului (Fondul Ecologic Național).

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Valeria PRODAN
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Olesea CURMEI
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Daniela CODREANU
corector

Alina BODROVA
contabil-șef

Ana CEAPĂ
operator

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 2201
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACTIEI:
Revista NOI,
str. Pușkin nr. 22,
MD 2012, Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revistanoi Noi
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafiilor, prenumele, numele, vârstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.

Prețul 15 lei

17003 >

9 771857 079808 >

DEZMORȚIRE

Anatol POIATĂ